

Mbok Ndíndí mbɔnyu

Jǝn

ásiní

Ευαγγελιον εις αρχην κωδ

¹ Bápéε ghoko mmik, mmu ane achi Ευαγγελιον anán achi nyaka. Abhak ne Mandem, ne abhak Mandem. ² Abhak ne Mandem te ndü nebhönet. ³ Mandem afúét ntá yi ke ághoko menyin menkem. Mandem abhíkí ghoko yényin ene yi apu ne yi. ⁴ Neépém néfù chí ntá yi mmu bábhini be Ευαγγελιον. Ne neépém enen nébhak erónó ené ékà bo mángó tetep. ⁵ Erónó yá éghò ndü nebhæet ane ejuri echi, ne ejuri épú kway meneme yá. *

⁶ Mandem atö nyaka mmu amot ane aka nnyén be Jǝn. ⁷ Atwó bégháti bho éti erónó eyá be yéntiki mmu ane ághókó enyini ene yi árèm, anoko yá. ⁸ Jǝn apu nyaka erónó yá. Atwó chí bégháti bho enyini ene yi arini éti erónó yá.

⁹ Erónó ene tetep, ené ékà yéntiki mmu angó mban étwó ntá bö mmik.

¹⁰ Ευαγγελιον ébhak fá amik, ne báfúét ntá yi ke bághoko mmik. Yé nò, mpok yi átwó fá amik, bö mmik kerini enyu mmu yi achi. ¹¹ Atwó ntá böbhi, ke böbhi bábhíkí sot yi ne manák. ¹² Ke bo mankem abhen básóré yí ne manák, básiki nti ne yi, áchye bho betan bé mándop chí bə Mandem. ¹³ Mbɔnyu

* **1:5** Ejuri épú kway meneme yá: Nò chi be Satan apú kway betan ancha Yesu.

Mandem ke ákù bə mambak böbhi. Bábhíkí fu nyaka ye chi amæet nkwă, ne yě chi ndũ nkaysi nkwăŋwan.

14 Eyəŋ, éyíbhiri nkwă, atwó achəkə ne bhese. Séghó menwəp ebhi ebhen bejwi ne berĩndu ne tetep. Eyəŋ chi Njanamə ane áfú ntá Eta. 15 Jñn ághàti nyaka bho ěti yi ambik, andeme nəkə be, “Né chi mmũ ane mérèm nyaka ěti yi be, ‘Mmũ ane átwò me ansem achá me. Bápére bhe me, yí achi.’” 16 ěti beyă berĩndu ebhi, achyé bhese áfók ndəŋ ne ndəŋ. 17 Mandem afæet nyaka ntá Moses achye bho bebhé. Ke afæet chi ntá Yesu Kristo ke átwəŋ bhese berĩndu bhi ne tetep. 18 Yě mmu abhíkí re ghə Mandem. Njanamə ywi mmu achi nebhæet amət ne yi ke ákú bo mandĩŋi mmu yi achi.

*Enyiŋ ene Jñn Njwiti ághàti bho ěti Yesu
(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Lk 3.1-18)*

19 Ewak émət, böbati bo Israel abhen Yerúsalem bátó bachiákap Mandem ne böneréket Lévi ntá Jñn be mámbép yi angati bhə enyũ mmu yi achi. Ne chi enyiŋ ene éfú Jñn anyu mbə ntísie. 20 Yi ke bhese bhə yěnyiŋ ne yi ke rə bekemə bhə. Arem be, “Puyě me ke nchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto.” 21 Bə bhə bápət bábhép yi be, “Wə óhí yé agha? Eláija ke?” Jñn yi be, “Mpú Eláija.” Bápət babhep yi be, “Óhí ndemekerĩnti ane Moses árémé nyaka be átwò?” Akeme be, “Æe.” 22 Ndəŋ eyə bábhép yi be, “Wəmbəŋ ərem be óhí agha? Ghatí bhese mmu wə óhí bé sémpétnsem ne eyəŋ ntá bo abhen bátó bhese. Wəmbəŋ óhí agha?” 23 Jñn aghati bhə mbənyũ ndemekerĩnti Asaya areme nyaka be, “Nchí mmũ ane achi amem

baso ábìk ne eyɔŋ amfay andeme nɔkɔ be, ‘Nyabhé ká mbi Acha ambak chak.’ ”

²⁴ Bǎnkwɔ Fárisi ke bátó nyaka bǒbhɔ ntá Jñn. ²⁵ Bábhép yi be, “Ǫbhé ɔpú Mpepe Mandem afyé nyaka bariɛp be á̀tò, ɔbhé ɔpú Eláija, ne ɔpú ndemekerǎnti, ke ndaká yí ɔjwiti bho?” ²⁶ Jñn akeme bhó be, “Mějwiti bho ne manyiɛp, ke mmu áchí fá téé nenti eneka ane bǎbhíkí riŋi. ²⁷ Yi átwò me ansem. Mbíkí kway mmu ane nchí kaŋari nkwǒbhénya bekak ebhi.” ²⁸ Mɛnyiyi ebhen béfákárí chi etɔk Bétani, ebhě Nyén Jódan, ne ndũ nebhæet ane Jñn ájwiti nyaka bho.

Yesu, Mǎnkwǎmén Mandem

²⁹ Nti nywɔp, Jñn aghɔ Yesu ndu átwò ntá yi, arem be, “Yiyí Mǎnkwǎmén Mandem ane ápòkɔ bebú bo mankem fá amik! ³⁰ Yí ke mǎrèm nyaka ɛti yi be, ‘Mmũ átwò me ansem ane acha me mbɔnyune báperɛ bhe me, yi achi.’ ³¹ Yě membɔŋ mbíkí riŋi nyaka be chi yí, ke ntí ane ntwó njwiti nɔkɔ bho ne manyiɛp chí ndu beka bo Israel mandiyi mmu yi achi.” ³² Jñn abho beghati bho enyiyi ene yi ághó ne amík ɛti Yesu. Yí be, “Ngɔ ndũ ɛfóŋó Mandem áfú amfay asɔt mkpá ebhóŋó are sep kpát ate yi amæet. ³³ Kpáte mpok eyɔ, nke riŋi bé chí yí. Ke Mandem mmu átó me njwiti bho ne manyiɛp, anán aghati nyaka me be, ‘Mmu ane ɔghó ɛfóŋó Mandem asebhɛ arɔp ne yi, yí wu ke achi mmu ane ájwiti bho ne ɛfóŋó Bedyere.’ ³⁴ Me Jñn ngɔ ne amík ndũ menyiyi ebhen béfákárí, ne nchí rem mbɔ ntísie be tetep mmũ-ne chi Mmɔ Mandem.”

Bakoŋo Yesu ahben mbi

³⁵ Náyí nókó, Jñn apɛt abhak téé nɛ bakoŋo bhi bati apay. ³⁶ Aghó ndũ Yesu áfuèt, arɛm bɛ, “Ghó Mónkwómén Mandɛm!” ³⁷ Bakoŋó Jñn bati apay bághók nókó enyɪŋ ɛnɛ yi árémé, báró yi bábhɔ bɛkoŋo Yesu. ³⁸ Yesu ayibhiri mmæt aghɔ bhɔ ndu bákòŋo yi. Abhép bhɔ bɛ, “Bǎyàŋ yi?” Bákeɛɛ yi bɛ, “Rábay, ǒchəkó fá?” [Rábay chi Ntɔŋ] ³⁹ Aghati bhɔ bɛ, “Tʷó ká ghɔ.” Bárók nɛ Yesu baghɔ nɛbhæt anɛ yi áchəkó. Mpok yɔ nywɔp nébhák mbɔ nkárénká ɛnwi ɛné ngósí. Bábhák nɛ yi kpátě beti bɛgɔ.

⁴⁰ Mmu amɔt ndũ bǒbhɔ bati apay abhɛn bághoko nyaka enyɪŋ ɛnɛ Jñn árémé ɛti Yesu, nɛ abhɔ bɛkoŋo yi aka nnyén bɛ Andru. Abhak manɔ Símun Píta. ⁴¹ Arək témté, aghɔ mómayi Símun, aghati yi bɛ, “Séghɔ mmu anɛ bábhɪŋi bɛ, ‘Mɛsáya’”, nɔ chi, Mpɛɛɛ Mandɛm afyé nyaka bariɛp bɛ átò. ⁴² Andru asɔt Símun arək ntá Yesu nɛ yi. Yesu ayɪŋi yí, arɛm bɛ, “Wɔ ɔchí Símun, mmǒ Jñn. Chɔŋ nnyén ɛna néchák némbak bɛ Séfas” [nɔ chí Setárébhé]. †

Yesu abhɪŋi Filip nɛ Natániel bé mámbák bakoŋo bhi

⁴³ Nti nywɔp, Yesu akɛ nti bérɔŋ atú Gálili. Arək aghó mmu anɛ áká nnyén bɛ Fílip. Aghati yi bɛ, “Tʷó bhák nkoŋo wa.” ⁴⁴ Fílip abhak mmũ Betsáida, nkúbhé ɛtək ɛnɛ Andru nɛ Píta báfú aré. ⁴⁵ Fílip arək atɛmɛri Natániel aghati yi bɛ, “Séghɔ mmu anɛ Moses ásíní nyaka ɛti yi amɛm ɛkátɪ Bɛbhé Mandɛm, nkúbhé yi mmũ baremé kɛp̃inti nkʷɔ básíní ɛti yi. Nɔ chi, Yesu mmu Násáɛt, mmǒ

† **1:42** Séfas ndũ ɛyɔŋó Grik chi “Setárébhé” ndu Kényan.

Joséf.” ⁴⁶ Natániel ághókó nókó enyiȳ ene Fílip árémé abhép yi be, “Ntiki erítí enyiȳ ékway befu Násáret?” Fílip aghati yi be, “Wombōȳ twó ghó.” ⁴⁷ Yesu ághó nókó ndũ Natániel átwò ntá yi, arem eti yi be, “Né, chi mbōȳ mmũ Israel témé témé. Bapu apú ne yi wáwák.” ⁴⁸ Natániel abhép Yesu be, “Ōkũ ná ke ðriȳi me?” Yesu akeme yi be, “Fílip ápéere bh̄iȳi wō ndũ mpok ane óchí anerénok fig, nnán̄ ngō wō.” ⁴⁹ Natániel arem be, “Ntōȳ, ochí Mmō Mandem tetep! Ōchí Mfō bo Israel!” ⁵⁰ Yesu ákémé yí be, “Eti ndémé bé ngō wō anerénok fig ke ónókó bé nchí Mmō Mandem? Chōȳ óngó menyiȳ ebhen becha ebhen.” ⁵¹ Yesu aghati yi be, “Tetētep, chōȳ mǎngō ndũ nebu nénéne gbee, bōángel Mandem mánkó amfay mánsebhe nōkō amik betemeri Me Mmu mfú ntá Mandem.”

2

Yesu akũ manyiep ayibhiri mmem ndũ epǎ nebhay

¹ Efuéré nókó manywōp apay, epǎ nebhay ébhák amem etok Kána, atú Gálili. Nnō Yesu abhak aré. ² Mának nyaka Yesu nkwō ne bakoŋo bhi ndũ epǎ nebhay eyō. ³ Mmém amáy nókó, nnō Yesu arōk aghati yi be, “Mmém epǎ amay.” ⁴ Yesu akeme yi be, “Mmá, ndaká yí ósōŋori me eti mmém? Mpok aya abhíkí re kway.” ⁵ Máyi aghati bo abhen bákōre mmem be, “Kũ ka yēntiki enyiȳ ene yí ághàti bhe.” ⁶ Bejō manyiep betandat bechi nyaka are téé. Yēntiki ejō ésòt nyaka mbō líta manyiep besǎ byo. Békōŋo epiȳ ené bo Israel, básòt nyaka manyiep ndũ bejō ebhō ndu béso bérókó mmæt.

⁷ Yesu aghati bakă betik be, “Fíé ká manyiερ amem bejə ebhə kpát ménjwi.” Báfyé manyiερ amem bejə, béjwí te anyu. ⁸ Aghati bhə be, “Sət ka mbək mánchyé ntá münti epă nebhay”. Bákú nó. ⁹ münti epă nebhay ághókótí nókó, aghó bé manyiερ mə arəp chi mmém. Yi kerijə ebhak mó áfú, yəndu bakă betik abhen bákò mə báriñí nyaka be manyiερ ke ayibhiri ndü mmem. Münti epă nebhay abhiñi mbäyngərə, ¹⁰ arem be, “Ndü epa, báyambi mantwə chi ne erítí mmém. Ne bo mánánj mányú áchwé bhə aməet, ke mántwə ne yəntiki enyü mmém báchák. Ke əró erítí mmém ansem, ne néne ke ótwə ne mó.” ¹¹ Yesu akə nyaka enyinjí maknkay ene amem etək Kána, atú Gálili. Ebhák erijə ené mbi ene yi akú ndu betəñ enyü betəñ ebhen yi ábhónó. Ékú, bakoñə bhi mánóko be yi achi Mmə Mandem.

¹² Epă nebhay éfueré nókó, Yesu asep arək Kapənaum ne máyi ne bəmayi ne bakoñə bhi. Bábhak aré ndü mpay manywəp.

*Yesu achwe ekerákap Mandem abók bakəsiə
(Mt 21.12-13; Mk 11.15-17; Lk 19.45-46)*

¹³ Epă Nekijə ene bo Israel éróbhé nókó kékwót, Yesu akó, arək Yerúsalem ndu menyie epă eyə. ¹⁴ Aré, arək achwe amem ékírí ene ekerákap Mandem. Aghó bo abhen bátí mpəñ ne bághónəmən ne bebhónó. Bo básət nyaka menyijə ebhə ndu bechye akap. Aghó bawupsi bakap nkwo aré. ¹⁵ Asət nnik aghoko ékpá, abho bébok bho ne yə, be mámfú amem ekerákap Mandem. Akə enyumət ne bághónəmən, ne mpəñ ené échí aré. Atakati bэфémé bo abhen bákò esié bakáp bewupsi,

ne atakati bakáp ayap. ¹⁶ Aghati batí bebhónó be, “Féré ká menyin ebhen fá! Báké sət eket Etaya mǎnjibhiri ndü ekerésie!” ¹⁷ Ndak awu ákú bakoño bhi bátik be Ekáti Mandem érèm be, “Chəŋ ekəŋ ené mbónó ne eket eye éngway me.” ¹⁸ Békóno enyin ene Yesu ákú, bo Israel bábhép yi be, “Ntiki enyinjí maknkay ókway beku mbə erin ndu betəŋ bhese be əbhəŋ betəŋ beku menyin ebhen?” ¹⁹ Yesu akeme bhə be, “Mbák mǎnchónťi ekerákap ene, chəŋ mpət nte yó ndü manywəp arat.” ²⁰ Bo Israel bárém be, “Cháá, báté eket ene ndü mamié besa bepay nsem atandat, əbhé ókway bete yə ndü manywəp arare?” ²¹ Ke ekerákap ené Yesu árémé ébhak chi mməet yi. ²² Mpok Mandem akə yi ámpətnsem ndü nepém, ké bakoño bhi bátik be yi arem nyaka beyəŋ ebhen. Ekú bə mánóko menyin ebhen bechi amem Ekáti Mandem ne ebhen Yesu árémé.

Yesu arinjí enyü nkwǎ achi

²³ Ené Yesu áchí Yerúsalem ndü mpok Epǎ Nekinjí, beyǎ bo básíkinti ne yi ətí menyinjí maknkay ebhen bágħó yi ákú. ²⁴ Ke Yesu keghép mməet ntá yap, mbənyune, arinjí nyaka enyü nkwǎŋwəŋ achi. ²⁵ Yě mmu keghati yi nkaysi bəbhə mbənyune yimbəŋ arinjí nyaka ndü ntǐ nkwǎ nechi amem.

3

Yesu ne Nikodéməs

¹ Mūnti bo Israel amət achi nyaka. Aka nnyén be Nikodéməs. Abhak mūnkwə Fárisi. ² Ewak émət arək ntá Yesu ne beti arem be, “Ntəŋ, sérinjí bé Mandem ké átó wə be óntwó óntəŋ bo mbənyune

yě mmu apú kway bekɛ menyɪŋí maknkay ebhen ókɛ mbák Mandem apu ne yi.” ³ Yesu aghati yi be, “Tetětɛp, Mandem apú kway bebhak ntá mmu mbɔ Mfɔ ywi, kpáte mámbe yi ndɔŋ achak.” ^{*} ⁴ Nikɔdémɔs abhép yi be, “Ná bákway bebhe mmu ane ánánj áchíkí? Akway bépétnsem amem menie máyi be mámbé yi ndɔŋ achak ke?” ⁵ Yesu akeme yi be, “Tetětɛp, Mandem apú kwáy bebhak ntá mmu mbɔ Mfɔ ywi kpáte mámbe yi ne manyier* ne Efónó Mandem. ⁶ Nebhě enen nkwa chi nebhě nkwaɔmɛt, ke nebhě Efónó chí enen néfú ntá Efónó Mandem. ⁷ Ɔké bhák maknkay ndu ngátí wɔ be, ‘Bábhɔŋ bebhe wɔ ndɔŋ achak.’ ⁸ Mbúép áfòk, ándɔk ebhak ene wu ábhónó bérɔŋ. Ɔghok ndu wu áfɛt ke ɔpú rɪŋi ebhak wu áfú ne ebhak ene wú árɔŋ. Echí enyumɔt ne yěntiki mmu ane bábhé yi ndu betan Efónó Bedyere.” ⁹ Nikɔdémɔs abhép yi be, “Eyo ekway béfàkari ná?” ¹⁰ Yesu akeme yi be, “Ɔchí ntɔŋ ntá bo Israel ane bo bárɪŋi sayri, yě nɔ ɔbhíkí rɪŋi menyɪŋ ebhén-ɛ? ¹¹ Tetětɛp, sérèm menyɪŋ ebhen sérɪŋí, ne séghàti bho chi menyɪŋ ebhen séghó ne amík, yě nɔ bǎpú noko menyɪŋ ebhen séghàti bhe. ¹² Mbák ngátí bhe menyɪŋ ɛti barak ané áfàkari fá amík be kenókó, ná bǎkwáy menoko mbák ngátí bhe menyɪŋ ɛti barak ane áfàkari awu amfay? ¹³ Yě mmu amɔt ábhíkí re ko amfay ebhak ene Mandem achi, ébhíkí fɛt Mmu ane áfú ntá Mandem, yi mmu áfú amfay atwɔ amík. ¹⁴ Nkúbhé mbɔ enyũ Moses ásóré nyaka nnyó-senɔŋ abhat ndũ enɔk, ayon am-

* **3:3** Bebhe mmu ndɔŋ achak: Chi nepém nekɔ enen Mandem áchye mmu mpok yi átiknsem ndũ bebú, aka be Yesu achi Mpepe ne Acha ntá yi.

fay, amem baso, enyu εγῶ κῆ βάβηήῃς βεγῶη Mmu ane áfú ntá Mandem nkwo amfay. ¹⁵ Bábhῶη βεκραῆ yi amfay ενῶκ βε yῆ agha ane anoko yi, ámbῶη νερέμ ενεν νεbhíki bhῶη ngwenti.

¹⁶ “Mandem akῶη nyaka bḍ mmik tontó, kpát achye Njaná Mῶywi βε yῆ agha ane ánókó yi, áké gu áném, κε ámbῶη νερέμ ενεν νεbhíki bhῶη ngwénti.

¹⁷ Mandem abhíki to Mῶywi fá amik βε ántwó ántán bḍ mmik andem βε babhῶη βεκwéné. Atḍ yí chi bé ámfuét ntá yi, ampeme bḍ mmik. ¹⁸ Bápú temsi mmu ane ánókó yi, κε mmu ane ábhíki ka menoko, βεκwéné bechi ne yi mbῶnyune ábhíki ka menoko Njaná-Mḍ Mandem. ¹⁹ Ntí ane Mandem átán bo abhen bábhíki noko Mῶywi chi bé ερόῃ έtwḍ fá amik κε bo bákῶη ejuri bácha ερόῃ, mbῶnyune barak abúabú κε bḍ bákú. ²⁰ Yῆntiki mmu ane ákú barak abúabú ápap ερόῃ. Apú rῶη ebhak ene ερόῃ εchi ndü ápú yaῆ bo mangḍ menyih yi ákú. ²¹ Κε mmu ane ákú menyih ebhen bechi tetep átwḍ ndü ερόῃ ne maῆák, βε bo mangḍ βε Mandem κε ákwak yi ankú menyih ebhḍ.”

Enyih ene Jñn áréme éti Yesu

²² Yesu ánáná nókó béréμ enyih ene yi ághàti Nikḍémḍs, arḍk bebhak bechak atú Judéya ne baghḍkó bhi. Abhak aré ne bhḍ anjwiti nḍkḍ bhḍ.

²³ Mpok εγῶ, Jñn abhak Áénḍn, kekwt ne Sálím, anjwiti nḍkḍ bhḍ. Abhak aré mbῶnyune manyiep aya nyaka ebhak εγῶ. Bo béré rῶη ntá yi, anjwiti nḍkḍ bhḍ. ²⁴ Bábhíki re kem nyaka Jñn mamfyε ekerékenῶη.

25 Εβηίκί tat, epáití ékwén nenti bakoño Jñn ne mmu Israel achak éti enyũ neso enen nékà mmu ambak pépép besí Mandem. 26 Eká bakoño Jñn bárók ntá yi barem be, “Ntɔŋ, mmu ane achi nyaka ne wɔ ebhé Nyén Jórdan ené awu óngati nɔkɔ bo menyih éti yi, ájwiti bho ne yěntiki mmu árɔŋ ntá yi.” 27 Jñn akeme bhɔ be, “Yě mmu apu kway bebhɔŋ enyih kpáte Mandem anchye yi yɔ. 28 Bě babhɔŋ bǎchí batísie ndũ ndémé bé puyě me ké nchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be áto. Nchí chí mpɔkɔntó ane Mandem átó be njambi ke yi antwɔ. 29 Mbǎy-ngɔɔe ke ábhóŋó ngɔɔé. Mmɔere mbǎyngɔɔé ane áchí téé ánɔŋ béghok eyɔŋ ene mbǎyngɔɔé, † ághok eyɔŋ eyi, ambónh beyǎ maŋák. Enyu yɔ ke échi ne me. Maŋák ama ajwí pɔɔt néne. 30 Nsónjó yí abhɔŋ békó nókó kó, aya anseɓ nɔkɔ.

31 “Mmu ane áfú amfay, achá yěntiki mmu achak. Mmũ mmik afu fá amik, ne árem chi barak ané mmik. Mmu ane áfú amfay achá bɔ mmik mankem. 32 Yí ághati bo menyih ebhen yi aghɔ ne amík, aghók ne batú. Yě nɔ, yě mmu apú noko enyih ene yi árɛm mbɔ enyih. 33 Ke mmu ane ághókó enyih ené yi aɛme anoko, átoŋ be yi anókó enyih ene Mandem árémé be échí tetɛp. 34 Echi nɔ mbɔnyune yí mmu Mandem átó, árɛm chi Eyɔŋ Mandem mbɔnyune Mandem achyé yi Efónó Bedyere njenti ti. 35 Eta Mandem akɔŋ Móywi ne afyé menyih menkem yi awɔ. Mandem achyé yi Efónó eyi njenti ti. 36 Yěntiki mmu ane ánókó Mmu ane áfú ntá

† 3:29 Ndu kémbáep, Yesu achi mbǎyngɔɔé mbɔnyune atwɔ nyaka fá amik chí éti yese, ne mbák sémbat mmɔet ne yi, yěnyih epu kway befap bese ne yi.

Mandem, äbhòñ nepém enen nebhiki bhòñ ngwenti. Mmu ane äbhíki noko Mmu ane áfú ntá Mandem apú bhòñ nepém. Ke bebénti Mandem bétinjì ne yi.”

4

Yesu ne ngoré Samária

¹ Yesu arinjì be bönkwo Fárisi bághók be beyá bo báròbhe koño chi yi ne yí anjwiti nòkò bhò, ne bé bakoño bhi báyá máncha nòkò abhen Jǎn. ² Sayri sayri, puyé Yesu ke ájwiti nyaka bho, chí bakoño bhi. ³ Yesu árinjí nòkò nò, afa atú Judéya apét atú Gálili. ⁴ Abhòñ nyaka béfuet atú Samária ndu beròñ Gálili. ⁵ Ekè, akò aghaka etòk Samária ene bábhinjì bé Síka, kékwót ne nebhéérémiak ane Jekóp áchye tentep ntá móywi Joséf. ⁶ Mbokó manyiép ane Jekóp ábhák are. Yesu ágháká nòkò aré, ndù yi ánánjì ápòbhé, achòkò nepaká mbokó manyiép wu. Nywòp nébhák mbò nkárénká byo ne epay.

⁷ Ngoré Samária amòt atwó ndu beya manyiép aré. Yesu aghati yi be, “Mma, chye me manyiép nnyú.” ⁸ Mpok eyò, bakoño Yesu báròñ nyaka etòk ndu békú nenyíé. ⁹ Ngoré Samária wu akeme Yesu be, “Wò, òchí mmu Ju, atú Judéya, me mbák ngoré atú Samária, ekò ná ke ðrem be nchyé wò manyiép ónyú. Bò Judeya bábhíki bhòñ yényinjì beka ne bhese bo Samaria!” ¹⁰ Yesu akeme yi be, “Mbò òrinjí akap ane Mandem áchye bho, ne mmu ane áréme nó be, ‘Chie me manyiép’, mbè òrem me nchyé wò manyiép amen áchye nepém.” ¹¹ Ngoré wu arem be, “Eta, òbhíki bhòñ enyinjì ndu béyá manyiép ne yò, ne mbokó manyiép áchwe, òbhòñ manyiép amen áchye nepém fá? ¹² Òchá etayese Jekóp mmu átémé

nyaka mbokó manyiep ane arə ntá yese? Ná ókway bechye mmu manyiep amen áchá amen yimbəŋ ányu nyaka, ne bóbhi mányú, mpəŋ eyi ényú?”
 13 Yesu akeme yi be, “Yě agha ane ányu manyiep amen, apú rə bébħəŋ ekwaká manyiep. 14 Ke mmu ane ányu manyiep amen měchyè, apú pere bhəŋ ekwaká manyiep wáwák. Manyiep amen měchyè yi, ábhák ntá yi mbə ntí mónyən ané manyiep ányáy are, anchye nəkə yi nepém enen nebħiki bhəŋ ngwenti.” 15 Ngərə wu arem ntá yi be, “Eta, chye me manyiebħé mə, bé manyiep áké pere kwak me, ne be nképerə twə fá ndu beya manyiep.”

16 Yesu aghati yi be, “Dók bhijī nném aywe, twə ne yí.” 17 Ngərə wu akeme yi be, “Mbíkí bhónə nném.” Yesu arem be, “Ɔrem tetep bé əbhiki bhəŋ nném. 18 Ɔnánə əbhəŋ maném batay, ne mmŭ ane óchí ne yi néne, abħiki bhay wə. Ɔrem tetep!” 19 Ngərə wu arem ntá yi be, “Eta, ngə néne be əchí ndemekerǫnti Mandem. 20 Bətayese bətwə nyaka fá ndŭ njie ne mánchye nəkə Mandem kenókó, ke be bə Judeya bəřem be Yerúsalem ke áchi ebħak ene bo bábħónə bechye Mandem kenókó are.” 21 Yesu arem be, “Mmá, nokó enyiŋ ené měghàti wə. Mpok ätwə ane bo bápú pere bhəŋ bechye Eta Mandem kenókó yě chi fá ndŭ njie ne, yě chi Yerúsalem. 22 Bə bo Samaria, bəchyè kenókó ntá enyiŋ ene bəbhíkí riŋi. Besə bo Judeya séříní mmu ane séchyè kenókó mbənyune Mandem əfəet chí ntá bo Judeya bəpéme bħo. 23 Mpok ätwə, ne mpok eyə anánə aghaka ane bo abħen bəchyè Eta Mandem kenókó, bákə nə enyu ené échí tetep be Efónə Mandem ätəŋ bhə mbi. Mənyŭ bo bhə kě Mandem áyən mánchyé yi

κενόκό. ²⁴ Mandem achi Efónó, ne bõ abhen báchyè yi kenóκό, bábhõη bechye yi kenóκό ne nti nemot ndũ betan Efónó Bedyere.” ²⁵ Móngoré wu arem be, “Ndíní bé Mpepe Mandem afyé nyaka bariεp be ätò, yi mmu bábhìηi be Kristo átwò. Anánj ántwó, chõη angati bhεε barak ankem.” ²⁶ Yesu aghati yi be, “Mε, mmu nchí rem né kepí ne wò, ke nchí Mpepe.”

²⁷ Nkúbhé mpok yò, bakonjo Yesu báfú ebhak ενέ bárónjò beku nenyié bápεtnsem. Bábhák maknkay beghò be Yesu ärem kepí ne ngoré, ke yé mmũ wap kebhep ngoré wu be, “Jyàn yi?” Ne yé amot kebhep Yesu be, “Ndaká yí órèμ kepí ne yi?” ²⁸ Ngoré wu arò eté manyiεp eyi, aròk etòk téé, abho béghátì bho be, ²⁹ “Twó ká ghò mmũ anε ághátì me yéntiki enyijη ενέ nká ndũ nepém ena. Chí Mpepe Mandem afyé nyaka bariεp be ätò ke?” ³⁰ Eká etòk enkem émóko, bábhó bérõη ntá Yesu.

³¹ Mpok anε ngoré wu áró áróñjò etòk, bakonjo Yesu béré nik yí mmuet bé “Ntõη, nnyié mbò nenyié.” ³² Ke yí aghati bhò be, “Mbõη nenyié ményiε ενέν bábhíkí riηi.” ³³ Eká, bábhò bebhep bati be, “Mmũfú atwò yi ne nenyié ké?” ³⁴ Yesu aghati bhò be, “Nenyié ena chi beku enyijη ene mmu anε átó me áyàn nká, ne menánjá betik ebhi. ³⁵ Pú bãrèμ be, ‘Mbák éngáká batan anwi, chõη màmferε mbwòt ebhi?’ Ke nchí ghati bhe be mánjon amík mánjijηi nki, mængó ndũ mbwòt ánánj ágháká béfère ebhi. ³⁶ Mmu anε áfère mbwòt ebhi, äbhõη akap ndũ betik ebhi. Ne änyokoti mbwòt anε áchí chí bo abhen bábhõη nepém enen nebhiiki bhõη ngwenti, be mmu anε ápi mbwòt ne anε áfère yò

ebhi, bó mankem mámbónj manák. ³⁷ Echí tetep mbó enyu bárèm be, ‘Mmu bépi ápi, ane beghem angem.’ ³⁸ Ntö be be mándok mámfere mbwot ane bábhiki pi. Bo bachak bápi, be bághèm mbwot ane bó bapi.”

³⁹ Beyä bo Samaria abhen báfú etok mánoko Yesu ěti nerem ane ngoré wu areme be, “Aghátí me yěntiki enyij ene nká ndü nepém ena.” ⁴⁰ Mpok bátéméri Yesu, máník yi mmæet be ámbák ne bhó, ne abhak ne bhó ndü manywop apay. ⁴¹ Ne beyä bo báchák mánoko ěti menyij ebhen Yesu aghati bhó. ⁴² Ekæ bárém ntá ngoré wu be, “Epét epu bé ěti menyij ebhen óréme ke sénokó. Besé babhøn séghok ne batú beyøn ebhen béfú yi anyu, ne sériji be né chí Mpepe bö mmik tetep.”

Yesu abú mmö müngo

⁴³ Manywop apay ane Yesu achi ne bo Samária áfúéré nókó, afa berøn atú Gálili. ⁴⁴ Yimbøn arem nyaka be, “Bápú chye ndemekerpiñti kenókó amem etok eyi.” ⁴⁵ Mpok Yesu áchwóbhé Gálili, bö Galili básot yi ne manák ndu bághó yěntiki enyij ene yi ákú Yerúsalem mpok bárónj are ndü Epä Nekij. Bó nkwo bárøn nyaka ndü epä yó.

⁴⁶ Yesu apet arok etok Kána, atú Gálili, ndü nebhæet ane yi ákú nyaka manyiep áyibhíri mmém. Müñti amot abhak Kapënaum ane móywi áme. ⁴⁷ Aghókó nókó bé Yesu afü atú Judéya átwò Gálili, arok are nik yi mmæet be ándók Kapënaum ámbú móywi. Mówu arop nyaka chi kékwót bégu. ⁴⁸ Yesu aghati müngo wu be, “Bápú ka menoko me mbák bábhíki ghó berijí maknkay.” ⁴⁹ Müngo wu arem be, “Eta, twó séndók be mówa áké sebhé.” ⁵⁰ Yesu akeme yi be, “Petnsem anywóp, móywe

apú gú.” Mũngo wu anoko enyiyi ene Yesu árémé, afa, are gure. ⁵¹ Ené yi ásèp àròn, bõ betok bhi bátéméri yi ambi, baghati yi be, “Móywe achí nepém.” ⁵² Abhép bhó be, “Ntiki mpok yi ábhó béchòkò sayri?” Bákéme yi be, “Eyu ndu nkárénká amot ne ngósí.” ⁵³ Chi mówu atik bé ndũ nkúbhé nenjókò nywòp enò kě Yesu ághati yi be, “Móywe apú gú.” Èká mũngo wu ne *efo eyi enkem mánóko Yesu. ⁵⁴ Enyiyi ene ébhák eriyi ené éjwí bepaya ndũ menyiyí maknkay ebhen Yesu áká mpok yi áfú atú Judéya aròhò atú Gálili.

5

Yesu akw mmũ ane átáré amik ndũ neme atan

¹ Ètáré nókó, mpok epä bo Israel échák akwáy. Yesu akó, aròk Yerúsalem.

² Èntínyén ebhak Yerúsalem, kékwót ne nyũ-ebhá ane bábhini be nyũbha bághónómén. Bábhini èntínyen eyò ndũ eyòh ené bo Israel be Betsáta. Bétém betay bebhak kekwoť ne èntiy eyò. ³ Beyä bömame bábhák aré; manémámik, ne babhénti, ne abhen bachi bhéré. Béré non be nnyén némbon. ⁴ Mpok ne mpok, ángel Mandem àsèp nyaka amik ambon èntínyen eyò. Ne mmũ neme ane áyámbi ásébhé amem, yèntiki enyũ neme enen yi abhòhò némay. ⁵ Mmũ amot abhak aré ane ánánj áchí nyaka amik ndũ neme mamié esä nsem neku ne arat. ⁶ Yesu ágháká nókó ndu betem ebhò, aghó mmu wu bhúré. Arini bé yi ánánj atat aré ndũ eróri mpok. Abhép yi be, “Jyánj bé óntánj?” ⁷ Mmũ neme wu akeme Yesu be, “Eta, mmu apú ane ápòkò me nsep anyén ayak mpok nnyén nébòn. Mperé nu

béchwóp aré, mmu achák anánj áyámbi.” ⁸ Yesu aghati yí be, “Faté, pəkó šsák eyε kə.”

⁹ Témte wu, mmu wu atanj. Asət bekpaka bhi abho bekə. Nywóp enə nébhak chí nywəbhé neywəməet bo Israel. ¹⁰ Ekə, bo Israel bárem ntá mmu ane bábú yi be, “Echənj chi nywəbhé neywəməet ne ebhé ébhíkí ka be ómpókó šsák eyε.” ¹¹ Akeme bhə be, “Mmu ane ábú me ke ághátí me be, ‘Pét šsák eyε, faté kə.’ ” ¹² Bábhép yi be, “Mmüré ághátí wə ɔmpet šsák eyε ɔnkə chí agha?” ¹³ Ke yi ke riñj mmu wu. Yesu ábú nyaka yi anəne arək mbənyune beyä bo báchí nyaka aré. ¹⁴ Ebhíkí tat, Yesu atemeri yi amem ekerákap Mandem, aghati yi be, “Yiñj, ɔnánj ɔtanj! Də bebú be esəñəri ené échá eyə éké temeri wə.” ¹⁵ Mmü wu arə, arək, aghati bəbati bo Israel be Yesu ke ábú yi. ¹⁶ Əti yə kə bo Israel bábhó béchye Yesu nenyok, be yi akə mmu atanj ndü nywəbhé neywəməet. ¹⁷ Ke Yesu aghati bhó be, “Ətaya äkə betik mpoknkem, ne menkwó mbənj bekə betik.” ¹⁸ Əti enyinj ene Yesu árémé, bo Israel bápét bare yanj mbi beway yi. Ntí abhak be, puyě chí ndiere be akwen ebhé nywəbhé neywəməet, ke ndak ané akpik ábébhé áchá ábhák be, yí äbhinj Mandem be etayi, ne be békə nə chi beyenti mməet ne Mandem.

Mandem achyé Móywi betanj

¹⁹ Yesu aghati bhə be, “Tətətep, Mmə Mmə Mandem mpú kwáy bekə yěnyinj ndü betanj ebha. Mékə chí menyinj ebhen ngó Ətaya äkə. Yəntiki enyinj ené Ətaya äkə, yó ke Mə Móywi nchí kə nkwó. ²⁰ Əchí enyu eyə mbənyune Əta akənj Mmə Móywi, ne ätənj me yəntiki enyinj ene yímbənj äkə. Ne chənj antənj me

menyiñí maknkay ebhen becha ebhen, be manyu ánychók bhe. ²¹ Nkúbhé mbə enyũ Eta áhème bawú anchye bhə nepém, nó kě Mme Móywi nchí chye nepém ntá yě agha ane méyàñ bechye nepém. ²² Yě mmu, Eta apu tañ manyé yi. Achyé betañ menkem ntá ya, Mme Móywi, be ntán yěntiki mmu. ²³ Akə nə be bo mankem mányché Mme Móywi kenókó nkúbhé mbə enyũ báchyè yi kenókó. Mmũ ane apu chye Mme Móywi kenókó, apú chye kenókó ntá Etaya mmu ato me. ²⁴ Tetětɛp, mmũ ane ághókó enyiñ ene mǝrèm, anoko mmu ane átó me, ábhəñ nepém enen nebhiiki bhəñ ngwenti. Mandem apú rem be bekwéné bechi ne yi. Afũ ndũ newú, achwe ndũ nepém.

²⁵ “Tetětɛp, mpok átwə, ne anán akway, ane bawú bághòk eyəñ eya, Mme Mmə Mandem, ne abhen bághókó mámbəñ nepém. ²⁶ Nkúbhé mbə enyũ Eta áchyè nepém, nó kě yi áchyé Mme Móywi nkwo betañ béchyè bo nepém. ²⁷ Ne achyé me betañ ndu bétán bo, mbənyune me ke mfú ntá Mandem. ²⁸ Báké bhak maknkay beghok menyiñ ebhen. Mpok átwə ane bawú mankem bághok eyəñ eya amem manem ayap. ²⁹ Ne mǎnánj mángók eyəñ eya, báfù ndũ manem ayap. Abhen bákú nyaka berí ndũ mmik ne, máneme, manchwe ndũ nepém enen nebhiiki bhəñ ngwenti, ne abhen bákú nyaka bebú, máneme mámbóñ ntemsi.”

Batísie Yesu

³⁰ Yesu arək ambi berem be, “Mpú kwáy beku yěnyiñ ndũ betañ ebha. Ené mǝkə nchí kə chi ndũ betañ Mandem mmu átó me. Mětàn bo mbə enyũ yi aghati me ntañ bo. Ne mětàn bo chí enyu ené echí

chak, mbənyune mpú kə menyɪŋ ebhen membəŋ nchí yaŋ bekə. Nchí kə chi menyɪŋ ebhen mmu ane átó me áyàŋ nkə. ³¹ Mbák ndem ěti mməét eya, mbəŋ bo abhen bakway bérɪŋi be enyɪŋ ene mǝrəm ébhíkí bhəŋ menwəp. ³² Mmü ane áté me ntísie achi nyáná, ne ndíní bé enyɪŋ ené yi árəm ěti ya ebhəŋ menwəp. ³³ Bătò nyaka bo ntá Jñn be mámbep yi ángati bhe ěti ya, ne aghati bhe enyɪŋ ené echi tetep. ³⁴ Puyě chi be nkwəŋwan ke ábhónó bété me ntísie, nchí ghati bhe enyɪŋ ene Jñn árémé ěti ya be Mandem ámpémé bhe. ³⁵ Jñn achi nyaka mbə erónó ene édu éngə nəkə ŋwaan, ndu mómbɪŋi mpok, bāka eyəŋ eyi ne bābhón maŋák ndu mómbɪŋi mpok. ³⁶ Ke menyɪŋ béchí ebhen bérəm ěti ya enyu ené échá enyɪŋ ene Jñn árəm. Nkúbhé menyɪŋ ebhen mékə, bété me ntísie be Eta ke átó me. ³⁷ Ne Eta, yimbəŋ, mmu átó me áté me ntísie. Bābhíkí re ghok eyəŋ eyi, bābhíkí re ghó enyü yi achi. ³⁸ Ne Eyəŋ eyi épú amem bati yeka mbənyune bābhíkí noko mmu ane yi átó. ³⁹ Bǎfyè betan bəpay Eyəŋ Mandem mbənyune bākáysí be étəŋ be mbi nepém enen nebhi ki bhəŋ ngwenti ne yó érəm chi ěti ya. ⁴⁰ Yě nə, bǎpú ka bétwə ntá ya be mǎmbón nepém. ⁴¹ Mpú yán nə chi kenókó ntá nkwǎ. ⁴² Nchí rem menyɪŋ ebhen mbənyune ndíní bhe. Ndíní bé ekəŋ Mandem épú amem bati yeka. ⁴³ Ntwǎ ndü nnyén Etaya, ne bābhíkí sət me mbə mmu. Mbə mmu achák ke átwó nó árəm ěti ndu mməet yi ne ndü betan ebhi mbə bǎsót yi mbə mmu ywəka. ⁴⁴ Ná bākway menoko ené báyàŋ chi bakak amem bǎchyè bati, kəfyé ntí ndü bakak amem Mandem áchyé.

45 Bǎké kaysi bé chəŋ ngati Eta enyũ bho bǎchi. Moses ke ághati chəŋ yi, Moses mmu bǎbhaka nti ne yi. 46 Mbə mǎnókó enyiŋ ene Moses ásíní tetep, mbú mǎnókó enyiŋ ene mǎghàti bhe. Moses asíní nyaka chí ãti ya. 47 Mbák bǎbhíkí noko basiŋ ami, ná bǎkway ménóko enyiŋ ene mérèm?”

6

Yesu adík ngemntay bho

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

1 Ètáré nókó, Yesu apé, arək ebhě Manyu Gálili. Nkúbhé Manyu wu ke bǎbhini be Manyu Tibérias. 2 Ngémtay bo bǎré koŋo yi mbənyune bǎghə nyaka menyiŋí maknkay ebhen yi ákú ntá bəməme. 3 Yesu akó ambi njie, achəkə aré ne bakoŋo bhi. 4 Èpǎ bo Israel ené bǎbhini be Èpǎ Nekini éróp kekwoť. 5 Ayibhiri mmuet, ayini, aghó ndũ ngémtay bho bátwə ntá yi. Abhép Fílip be, “Chəŋ sémbəŋ bret béku fá ane ákway bəbhen?” 6 Yesu arem nə ndu memə Fílip mbənyune yimbəŋ árini nyaka enyiŋ ene yi ábhónó beka. 7 Fílip akeme Yesu be, “Nkáp nkubetik ndũ manywəp besǎ byo ápú kway béku bret ane yəntiki mmu wap akway bebəŋ mandú.” 8 Nkoŋo ywi amət ane achí manə Símun Píta ane aka nnyén bé Andru arem ntá yi be, 9 “Mmǎ amət achi fá, ane ábhónó bekpəkó bret betay ne nsi epay, ke eyə chi yi ntá beyǎ bəbhen?” 10 Yesu aghati bhə be, “Ka ka bo mǎnchókó amik.” Tákə ayá nebhuet ére. Èka bo bǎchókə amik. Babhakanem bǎbhák mbə nká etay. 11 Yesu asət ye bekpəkó bret bhə. Achyé nókó bakak ntá Mandem, akəre ntá bo abhen bǎchókó amik. Akə enyumót ne nsi.

Yěntiki mmu anyié kpát ajwi. ¹² Yěntiki mmu ányíé nókó ení enén nékwáy yi, Yesu aghati bakoño bhi be, “Nyokotí ká mbwóptí ane áróbhé be yěnyin eke chənti ndéndem.” ¹³ Mányókóti ye mbwópti ane bo mányíé, báró. Ajwi bekay byo ne bepay. ¹⁴ Bo abhen báchi aré, bágħó nókó erinjí maknkay eyə, bárém be, “Tetep, né chi ndemekerpinti Mandem ane ábhónó nyaka bétwə fá amik.”

¹⁵ Yesu aghó be bo báyañ békem yi ne betañ be mánkə yi Mfə, afa, akó njié, abhak aré aywinti.

Yesu are kə amfānyen
(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

¹⁶ Běku bégháká nókó, bakoño Yesu basep, barək angəkə manyu, ¹⁷ báchwe amem áchwí bárè pé nnyén berəñ Kapěnaum. Beti ménan bégə nyaka ené Yesu ábhíkí re temeri bhə. ¹⁸ Mbáép atanatan abho menu. Ekə betantí mpérényen eya anyén. ¹⁹ Bakoño bhi mánók mbə bəkilometa batay ne batandat. Bágħó nókó ndű yi ákə anyén átwə kekəwət ne bhə, bécháy békém bhə tontó. ²⁰ Ke Yesu aghati bhə be, “Báké chay. Chi me!” ²¹ Báká ye be yi anchwe amem áchwí. Nəchwe yi áchwé, áchwí arək ateme angəkənyén, ndű nəchyənyen enen bó bárəñ aré.

Bo báré yáñ Yesu

²² Néyí nókó, bo abhen báróbhé ebhənyen ene Yesu ne bakoño bhi báfú aré, bátik be ndiere áchwí amət ke áchí nyaka are, ne be Yesu abhíkí chwe amem áchwí wu andək ne bagħəkó bhi. Bó báró nyaka yi bárók. ²³ Əfákári be bachwi achak ane áfú Tibérias átwə kekəwət ndű nəbhəet ane bə mányíé

nyaka bret mpok Acha ánanj áchyé bakak ntá Mandem. ²⁴ Bõ bhõ bághó nókó ye be Yesu ne bakoño bhi, bápét bapu aré, bõ babhõj báchwé amem bachwi yõ, barək Kapřnaum ndu béyanj Yesu.

Yesu chi nenyíé enén néchyè nepém

²⁵ Bágháká nókó ebhë manyu ene Yesu áronj ne bakoño bhi, bághó yi are, babherp yi be, “Ntõj, õpë õtwõ wen ntiki mpok?” ²⁶ Yesu akeme bhõ be, “Tetëter, bãpú yan me ãti bãghó berinjí maknkay, ke ãti bret ane mãnyíé bãjwi. ²⁷ Báké fyé ntí ndũ nenyíé enen néchõnti. Fíé ká ntí chí ndũ nenyíé enen nepu chõnti, nenyíé enen néchyè nepém enen nebhiki bhõj ngwenti, enen Me Mmu mfú ntá Mandem nchí chye chõj be. ãti yõ ke Etaya achye erinj betõj be yi ke átó me.” ²⁸ Bõ bábhép ye Yesu be, “Betik Mandem ebhen sébhónj békũ nókó chí yi?” ²⁹ Yesu akeme bhõ be, “Enyinj ene Mandem áyãj mãnkũ chí be mãnókó mmu ane yi átó.” ³⁰ Ekũ bárem ntá Yesu be, “Ntiki erinj ókwày ye békũ bé séngó, sénoko wõ? Chõj ónkũ yi ntá yese? ³¹ Bächĩ mbi bhesé mãnyíé nyaka mana mpok bákò amem baso. Enyu eyõ ke básinjí amem Ekáti Mandem be, ‘Achye nyaka bhõ nenyíé enen néfù amfay!’ ” ³² Yesu aghati bhõ be, “Tetëter, puyë Moses ke áchyé nyaka bachĩmbi bheka nenyíé enen néfù amfay. Etaya ke áchyè bhe nenyíé enen mbõj enén néfù amfay. ³³ Nenyie Mandem chí mmu ane áfú amfay atwõ, ne áchyè nepém ntá bõ mmik.” ³⁴ Bárem ntá yi be, “Eta, chyë bhesé nenyíé enõ mpoknkem.”

³⁵ Yesu aghati bhõ be, “Me ke nchí nenyíé enen néchyè nepém. Mmu ane átwõ ntá ya apu peré ghok

nsay ne mmu ane ásìkì ntì ne me, apú bhón̄ ekwaká manyier wáwák. ³⁶ Ke ngátí bhe be yëndu bāghó me bābhíkí noko me. ³⁷ Yě nò, yěntìkì mmu ane Eta áchyé me, átwò ntá ya. Ne yě mmu apú twò ntá ya mēmbók yi, ³⁸ mbonyune mbíkí fú amfay ntwó fá amik bek̄a enyìḡ ene mēyán. Ntwò bek̄a chí enyìḡ ene mmu ane átó me áyàḡ mēnk̄a. ³⁹ Ne enyìḡ ene mmu ane átó me áyàḡ nk̄a chi be nkéro yě mmu amot ane yi áchyé me áném, ke bé nk̄a yěntìkì mmu wap ampɛtnsem ndũ nepém ndũ nywɔp enen ngwenti. ⁴⁰ Enyìḡ ene Eta áyàḡ chí bé yě agha ane ághó Móywi, asikì ntì ne yi, ámbón̄ nepém enen nebhíkì bhḡḡ ngwenti. Ne chḡḡ nk̄a yi ampɛtnsem ndũ nepém ndũ nywɔp enen ngwenti.”

⁴¹ Bo Israel bābhó ye mēnywinti ãti Yesu, ndũ yi árémé be, “Me ke nchí nenyíé enen néfú amfay.” ⁴² Bāre rem be, “Pú Yesu mmò Joséf né? Pú séríní etayi ne máyi? Ekò ná ke yi arem be, ‘Mfu amfay ke nchí ntwò fá amik?’” ⁴³ Yesu akeme be, “Dò ká nenywíntí eneká nò. ⁴⁴ Yě mmu apú kwáy bétwò ntá ya mbák Etaya mmu átó me abhíkí ya yi ntá ya. Ne mmu ane átwó ntá ya, chḡḡ nk̄a yi ampɛtnsem ndũ nepém ndũ nywɔp ngwenti. ⁴⁵ Echí amem basiní baremé kep̄inti be, ‘Chḡḡ Mandem ántón̄ bó mankem.’ Yěntìkì mmu ane ághókó, ne aghók enyìḡ ene Etaya árémé, átwò ntá ya. ⁴⁶ Mpú rem chi be mmu achi ane anan̄ aghḡ Etaya. Mmu ane áfú ntá Mandem ke ánán̄ ághó yi. ⁴⁷ Tetēter, mmũ ane anoko ábhḡḡ nepém enen nebhíkì bhḡḡ ngwenti. ⁴⁸ Me ke nchí nenyíé enen néchyè nepém. ⁴⁹ Bachĩmbi bheka mányìe nyaka mana amem baso, yě nò, bḡ mankem bágú. ⁵⁰ Ke né chi nenyíé

enen néfú amfay, bé mmũ ane ányíé nó áké gu.
⁵¹ Με κε nchí nenyíé enen néchyè nepém enen néfú amfay. Mmu ane ányíé nenyíé enen, äbhák nepém mpoknkem. Nenyíé enén mēchyε chōη bé bō mmik mámbōη nepém, chi nyamwuet̄ εya.”

⁵² Ενυῖη ενε Yesu árémé éká bo Israel bábhō bekem epúítí ne bati, mándεμε nōkō be, “Ná mmũ-ne äkway bechyε bhεε nyamwuet̄ ayi be senyie?”

⁵³ Yesu aghati bhō be, “Тетѣтеp, mbák bābhíkí nyíé nyamwuet̄ Mmu ane áfú ntá Mandem, mänyú manōη ami, bāpú bhōη nepém. ⁵⁴ Mmũ ane ányíé nyamwuet̄ ya ne anyú manōη ma, äbhōη nepém enen nebhiiki bhōη ngwenti, ne chōη nkε yi ampεtnsem ndũ nepém ndũ nywōp enen ngwenti.

⁵⁵ Nyamwuet̄ εya κε áchí mbōη nenyíé menyie, ne manōη ama κε áchí mbōη mmém amen menyu.

⁵⁶ Mmu ane ányíε nyamwuet̄ ya ne anyú manōη ma, achí babhát ne με, ne με nkwó nchí babhat ne yi. ⁵⁷ Eta mmu achi nepém κε átó με, ne έti yi κε nchí nepém. Nkúbhé enyu εyō κε εchi be, mmũ ane ányíε με äbhák nepém έti ya. ⁵⁸ Né chi nenyíé enén néfú amfay nétwó fá amik. Népú mbō enén bachĩmbi bhεka mányíé nyaka, bágú. Mmũ ane ányíé nenyíé enen äbhōη nepém enen nebhiiki bhōη ngwenti.” ⁵⁹ Yesu arem barak ane mpok yi áchí amem ekeré nenikĩmuet̄i ενε εtōk Kapēnaum átōη bo.

Beγǎ bakoηo Yesu báchen yi, bárō

⁶⁰ Bakoηo Yesu bághókó nókó kepĩ ekem yi árēm, beγǎ bhap bǎré rem be, “Ané ndak atan̄ acha, agha ákwáy beka wu?” ⁶¹ Yesu árĩñǐ bé baghókó bhi mánywĩnti έti ndak ane. Abhép bō be, “Bati ábé bhe

ěti ndak ane ndémé? ⁶² Mbák mǎngó ye Me Mmu mfú ntá Mandem ndu nchí petnsem amfay ndũ nebhæet ane mfú, bãrem bé yi? ⁶³ Efónó Mandem ke áchyè nepém. Mmæet nkwǎ apu kɛ yěnyĩ. Beyɔŋ ebhén ngátí bhe bétwò ne Efónó Mandem ne béchye nepém. ⁶⁴ Yě nɔ, mbɔk yeka bábhíkí noko.” Yesu arínjì bo abhen bábhiki noko yi te ndũ nebhônæt, ne arínjì mmu ane ábhónó beti yi. ⁶⁵ Yesu arem ye be, “Ěti yɔ ke ngátí bhé be mmu apú kway bétwò ntá ya mbák Eta abhíkí chyè yi mbi.”

⁶⁶ Nebho mpok yɔ, beyǎ bakonjo bhi báya mmæet ansem, bó keperɛ konjo yi. ⁶⁷ Ěkú Yesu abhép baghɔkó bhi bati byo ne apay be, “Ná ne bhe, bãrɔŋ nkwɔ?” ⁶⁸ Símun Píta akeme yi be, “Eta, ntá agha? Wɔ ke óbhónó beyɔŋ ebhen béchye nepém enen nebhiki bhɔŋ ngwentí. ⁶⁹ Sénoko ne sérinjì be wɔ ke óchí Mmu Nyánjá ane Mandem átó.” ⁷⁰ Yesu akeme bhó be, “Pú njap be bati byo ne apay? Yě nɔ, mmũ yweka amɔt abhɔŋ efónó ebábu.” ⁷¹ Yesu ārèm nyaka nɔ ěti Júda, mmǎ Símun Iskariɔt, mbɔnyune Júda, mmu amɔt ndũ nkwó baghɔkó bhi bati byo ne apay, abhɔŋ nyaka nkaysi beti yi.

7

Yesu ne bǎmayi

¹ Barak ane áfúéré nókó, Yesu are kɔ mbǎŋ ne mban, atú Gálili. Yi keyán bekɔ atú Judéya mbɔnyune bo Judeya báyan nyaka mbi béway yi. ² Mpok yɔ, epǎ bo Israel ene bábhinjì be Epa

Bétem * érap kekwoť. ³ Ek̄ bõmayi b́arém ntá yi be, “Fá fá, dók atú Judéya be bakoŋo bhe mángó menyĩjĩ maknkay ebhen ókà. ⁴ Yě mmu apú k̄ menyĩjĩ maknkay bhésé bhésé mbák äyàn bo mándĩjĩ yi. Těndu ókà menyĩjĩ maknkay, k̄ nókó bhõ kponoror̄ be mmik nkem ángó.” ⁵ Ke yě chi bõmayi kenoko yí. ⁶ Yesu arem ntá yap be, “Mpok aya ábhíkí re kway, ke ntá yeka yěntiki mpok akway. ⁷ Bõ mmik b́apú kwáy bepap be. B́apap me mbonyune nchí rem be menyĩj ebhen bó bákà beber. ⁸ Bě babhõj mǎndók ndũ epa. Mpú rõj. Mpok aya abhíkí re kwáy.” ⁹ Yesu árém nó, arõp atú Gálili.

Yesu yi be menyĩj ebhen yi átõj béfú chi amfay

¹⁰ Ené bõmayi mǎnán b́aró, b́arónó Yerúsalem ndũ epa eyõ, Yesu arõk aré nkwo. Ke arõk chi bhésé bhésé, kerõj kponoror̄. ¹¹ Bõbati bo Judeya b́aré yan yi aré mándeme nõkõ be, “Yi achí fá?” ¹² Bo b́aré rem beyǎ menyĩj ěti yi. Mbõk mándeme nõkõ be, “Yi achi erítí mmu.” B́áchák be, “Nsé, ärwõ bho be máném ebhi!” ¹³ Yě nõ, yě mmu amõt kerem enyĩj kponórõj ěti yi, mbonyune b́achày nyaka bõbati bhap.

¹⁴ Egháká nókó nenti epa, Yesu arõk amem ekerákap Mandem abho betõj bo Eyõj Mandem. ¹⁵ Bõbati bo Judeya b́abhák maknkay ndũ menyĩj ebhen yi átõj mándeme nõkõ be, “Ná mmũ-ne áré riñjĩ enyĩj enyu ene, ené yi ábhíkí ghõk ekátĩ?”

* **7:2** Epá Bétem: Chi epǎ ene bo Israel mányĩe ndũ b́etik mpok ane b́achõkõ nyaka chi ndu b́etem, mpok b́afú Ijip b́ákõ berõj Kanán.

16 Yesu akeme bhə be, “Menyiy ebhen mětòn bəbhíkí fu ntá ya. Béfú chí ntá mmu ane átó me. 17 Yě agha ane ábhónó nti beku enyiy ene Mandem áyàn, áriñi be menyiy ebhén mětòn béfú chí ntá Mandem ne be puyě membəñ ke ntí betəñ bhə. 18 Mmu ane árəm menyiy ndũ betəñ ebhi, áyən kenókó eki yimbəñ. Mmu ane áyàn bo mánychyé kenókó chí ntá mmu ane átó yi, achí mmũ tetep, bapu apú ne yi. 19 Moses achyé nyaka bhe bebhé, pú nó? Yě nó, yě mmu ywəka apú bhəré bhə. Ndaká yí báyàn beway me?” 20 Beyă bo abhen báchí are bákéme yi be, “Éfónó ebúbə éśòñori wə! Agha áyàn beway wə?” 21 Yesu akeme bhə be, “Nku eriní maknkay émot manyu áchok bhe. 22 Moses aghátí nyaka bhe be mäsnyébhé nókó bəbheka. Yě nə, ebhé yə ebhiki fu nyaka ntá Moses. Éfú chí ntá bachĩmbi abheka. Ne bäsìep mmu ndũ nywəbhé neywəməet. 23 Bě bäsìep bo ndũ nywəp neywəməet be bəke kwen ebhé Moses. Bábenti ne me mbənyuné nku mmũ neme átán ndũ nywəbhé neywəməet? 24 Báké kpót manyé mmu bekoño menyiy ebhen bəghó yi ákə. Bəbhəñ bekpót manyé sayri bekoño tetep Mandem.”

Bo bare bhép mbák Yesu ke áchi Mpeme

25 Mbək bo Yerusalem bərə rem ye be, “Pú mmũ ré báyàn beway ne? 26 Achí fá árəm kəpi kponorəñ, ne bəbhíkí rem yěnyiy ntá yi. Ekway bebhak be bəbati báriñi be yí chí Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be átò? 27 Ke səriñi ebhak ene mmũ-ne áfú. Mpok Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be átò átwó, yě mmu apú riñi nebhet ane yi áfú.” 28 Eká, ndu Yesu átəñ bhə amem ekerákap Mandem, arem

νε εϋωη εταηατη βε, “Bǎriñi με, νε bǎriñi εbhak ενε mfú? Mbíkí twɔ ndü βεταη εbha. Mmü ανε άτό με achí mmü tetep. Bǎbhíkí riñi yi. ²⁹ Ndíñí yi, mbɔnyune mfú chí ntá yi, νε yi κε άτό με.”

³⁰ Eñyiñ Yesu árémé éká báré yañ bekem yi, κε yě mmu abhíkí tɔk yi awɔ amuet, mbɔnyune mpok ayi abhíkí re kway nyaka. ³¹ Beyǎ bo mánóko yi, mándeme nɔkɔ βε, “Mbák Mpeμε Mandem afyé nyaka bariεp βε ätò ántwó, chɔñ anku menyiñi maknkay εbhen béchá εbhen mmü-νε ákà?”

Bátó bo βε mánkém Yesu

³² Bɔñkwɔ Fárisi bághókó nókó ndü bɔ εka yɔ bárèm beyǎ menyiñ äti Yesu, báchem νε bɔbati bachiǎkap, bátó babhabherí abhen ekerákap βε mankem yi. ³³ Yesu arem ye ntá yap βε, “Mbɔñ βépet bebhak νε bhe ndü mómbiñi mpok κε ndók ntá mmu ανε άτό με. ³⁴ Chɔñ mǎñjan με, κε bǎpú ghɔ με. Nebhuet ανε mérɔñ bǎpú kwáy bétwɔ aré.” ³⁵ Bo Israel bábhó βεrem νε bati βε, “Äti βérɔñ fá, ενέ sépú kway chɔñ beghɔ yi? Äti βεrɔñ chi etókó mankɔ ενέ bɔ bhεε bátáká bárɔñɔ aré κε? Ayàn βεrɔñ bétɔñ bo abhen bǎpú bo Israel aré κε? ³⁶ Yi βε ‘Chɔñ sénján yi, κε sepu ghɔ, νε bé nebhuet ανε yi árɔñ, sépú kway βεrɔñ are. Nó βε yi?’ ”

Manyiεp amen áchyè nepém

³⁷ Egháká nókó nywɔbhé ngwenti εpa, nó chi, nywɔp negho ενεν epǎ εyɔ, Yesu afate arem νε εϋωη εταηατη βε, “Mmü ανε manyiεp ákwak yi, ántwó

ntá ya. † ³⁸ Echi nkúbhé mbə enyu básíñí amem Ekáti Mandem be, ‘Mmũ ane anóko me, manyiep amen áchyè nepém áfu yi anti ansep nəkə mbə nyén.’ ” ³⁹ Yesu árèm nyaka nə ɛti Efónó Bedyere ené bábhónó bechye ntá bo abhen mánóko yi. Bábhíkí re chye nyaka Efónó Bedyere ntá bo abhen mánóko mbənyune Mandem ábhíkí re sət nyaka Yesu am-fay, ányché yi kenóko.

Bétáká békwen nentí beyă bho ɛti Yesu

⁴⁰ Bo bághóko nóko beyəŋ ebhén Yesu árémé, mbək bo bábhə berem be, “Né, chí ndemekerǎnti Mandem ane ábhónó nyaka bétwə.” ⁴¹ Báchák be, “Chi Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be ätə.” Ke abhénéfú bárem be, “Yi abhəŋ befu chi atú Gálili ke? ⁴² Pú básin amem ekáti be, Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be ätə chi ebhárémə Mfə Debhít ne abhəŋ bəfu chi Bétlehem, etək nebhe Mfə Debhít?” ⁴³ Eká ákóré ne betaka bekwen nentí nap ɛti Yesu. ⁴⁴ Mbək ayap báyan nyaka bekem yi ke yě mmu ketək yi awə aməet.

Böbati bo Israel keka ne Yesu

⁴⁵ Babhabheri abhen ekerákap Mandem bápét ye nsem ntá böbati bachiäkap ne bönkwə Fárisi. Böbati bábhép bhó be, “Ndaká yí bábhíkí twə ne yi?” ⁴⁶ Babhabheri ekerákap bákémə bhə be, “Yě mmu abhíkí re rem menyü menyin ebhen mmũ wu árèm!” ⁴⁷ Bönkwə Fárisi bákémə bhə be, “Arwə be nkwə bəgúré ebhi? ⁴⁸ Bəghə yě münti etək amət

† **7:37** Mpok epă yə, bo Israel bătik nəkə nyaka ndu Mandem áchyé bhə manyiep amen áfú chi ndü setárebhé, mpok bákə amem baso.

anókó yi? Bǎgho yě mǔnkwə Fárisi anókó yi?
 49 Ndiere ndéndemebho abhen, bábhíkí riñi bebhé
 Moses ke mánóko yi. Ntá Mandem, bə mankem
 bábep!” 50 Nikódéməs, mmũ wap amət ane ánan
 áronjə nyaka ntá Yesu abhep bhə be, 51 “Ebhé eyese
 éká be mánychyé mmu ntemsi ené bábhíkí re tañ yi,
 mándíñi sayri sayri enyinj ené yi ákə?” 52 Bákémé yi
 be, “Wə nkwə əhí mmũ Gálili? Yinjí Ekáti Mandem,
 chəñ óngó bé yě ndemekəpǎnti amət apú kway befu
 atú Gálili.” 53 Yěntiki mmu áró ye, agure eket eyi. †

8

Ngərə ane bákémé ndü ákwèn berwəp

1 Yesu arək amfay Njie Menək Olif. 2 Néyí nókó,
 apetnsem ekerákap Mandem bėti bėti. Bə mankem
 bárók ntá yi. Achəkə amik, abho betəñ bhə Eyəñ
 Mandem. 3 Batəñ-ebhé Mandem ne bənkwə Fárisi
 báyá ngərə ane bákémé ndü akwen berwəp, bátwə
 ne yi, bátəp besí bə mankem. 4 Bárém ntá Yesu
 be, “Ntəñ, bákém ngərə ndu ákwèn berwəp. 5 Ekáti
 bebhé Moses éghàti bhese be bábhəñ bétém̄ti enyũ
 ngərə ne ne batay mángwáy. Ĵrem bé yí?” 6 Bárém
 nə ndu memə yi be mámbóñ mbi bebhat ndak yi
 aməet. Yesu atep ntí amik, ansinjí nəkə enyinj amik
 ne senəñ awə. 7 Ndu bərəñ ambi berem be yi ánychyé
 bhə eyəñ, anyabhe mməet téé, aghati bhə be, “Mmũ
 ywəka ane ábhíkí re kə bebú ánjámbi ámbwəp ntay
 antem yi.” 8 Apet atep ntí amik ánsinjí nókó enyinj

† 7:53 Ndu eyəñó Grik, ndón 53 ne ané (Jn 8.1) achem ndu amət. Əti
 yo ke TEV (Today's English Version) afyé barón eyə apay ndu (Jn 8.1).

amik ne senəŋ awə. ⁹ Bə bhə bāghókó nókó enyih ene Yesu árémé, bábhó berə amət amət, bebho ne baseansi. Yesu arəp aywĩnti ne ngərə wu aré téé, besí bhi. ¹⁰ Yesu ayon amík arem ntá yi be, “Mma, bó báchí fá? Yě mmu abhíkí rem be mángwáy wə?” ¹¹ Akeme Yesu be, “Eta, yě amət.” Yesu arem be, “Me nkwo mbíkí rem be mángwáy wə. Dók, ke óké pere ka bebá”.

Yesu chi Erónó mmik

¹² Yesu apət abho bégháti bho menyih. Arem be, “Nchí erónó ene échyè nepém. Mmu ane ábháré mmæet ne me, ábhəŋ bediéré ebhen békù bo mámbónə nepém, ne apú kə amem ejuri.” * ¹³ Bönkwə Fárisi bárem ye ntá yi be, “Wə mbəŋ órèm ěti mmæet ye. Enyih ené órèm puyě ndak.” ¹⁴ Yesu akeme bhə be, “Yě émbak be nchí rem chí ěti mmæét eya, enyih ené mérémm chí mbəŋ ndak, mbənyune ndíní ebhak ené mfú ne ebhak ené mérémm. Ke bábhíkí rihí ebhak ené mfú ne ebhak ane mərəŋ. ¹⁵ Báyihí bho chí ne amík ke mǎmkpət manyé yap. Məmbəŋ mpú kpət manyé mmu. ¹⁶ Yě émbak chí bé métàŋ bhó, enyu ené métàŋ échí erírí mbənyune puyě me awántí ke nchí tan bo. Me ne mmu ane átó me ke sérèm enyũ mmu áchí. ¹⁷ Básiŋ ndũ ekáti bebhé eyeka be, batísie bati apay mándem enyih émət, nó chí enyih ene bó bárémé échí tetep. ¹⁸ Məmbəŋ nchí te ntísie bé enyih ene mérémm chí mbəŋ ndak, ne Etaya mmu átó me àtə me ntísie nkwo be enyih ene mərəmm echí tetep.”

* **8:12** Yesu áyàn nyaka bo mándihí be yí achi erónó ene ékù bo mándíní tetep ane Mandem áyàn bə mandihí.

19 Bábhép ye yi be, “Etaye achi fá?” Yesu akeme bho be, “Bábhíkí riñi me, ne yě Etaya, bábhíkí riñi. Mbò bǎriñí me, mbu bǎriñi Etaya nkwo.” 20 Mpok Yesu átòṅ bho amem ekerákap Mandem ke yi árémé beyòṅ ebhen. Achi nyaka kékwoṅ ne bekwòṅ akap. Yě mmu ketòk yí mbonyune mpok yi abhíkí re kway nyaka.

Enyiṅ Yesu árémé òti ebhak ene yi áfú

21 Yesu apet aghati bho be, “Nchí rò bhe, béròṅ. Nnán ndók, chòṅ mǎnjan me. Ke bágu chòṅ ndú bebú ebheka. Bǎpú kwáy bétwo ebhak ene méréṅ.”

22 Bo Israel bábhó ye berem be, “Yí be ‘Nebhuet ane méréṅ, bǎpú kwáy bétwo are,’ áyan beyway mmuet ke?” 23 Yesu aghati bho be, “Báchí bǒ mmik.

Mfu chi amfay. Báchí bǒ mmik ne, mpú mmú mmik ne. 24 Òti yò ke ngáti be bé chòṅ mǎngú ndú bebú ebheka. Chòṅ mǎngú ndú bebú ebheka mbák bábhíkí noko bé nchí mmu ane nchí.”

25 Bábhép yi be, “Wò òchí agha?” Yesu ákeme bho be, “Nchí mmu ane ngáti bhe te nebhònet be nchi. 26 Mbòṅ beyá bebéptí menyiṅ ebhen mǎkwáy berem òti yeke ne nsòt betan be. Ke mpú ka nò, mbonyune mmu ane átó me ábhæere barièp ami, ne ndiere menyiṅ ebhen yi ágháti me ke nchí ghati bǒ mmik.”

27 Ene Yesu árèm nò, bó keiwimem bé yi árèm chí òti Eta. 28 Eká Yesu aghati ye bho be, “Mǎnán mǎnjon Me Mmu mfú ntá Mandem amfay, chòṅ mǎndiñi bé nchí mmu ane nchí, ne bé mpú ka yěnyiṅ ndú betan ebha. Nchí rem chí enyiṅ ene Eta ágháti me ndém.

29 Ne yí mmú átó me, achi ne me. Abhíkí rò me mbak awanti mbonyune mékà chi menyiṅ ebhen

yi ákónó.” ³⁰ Beyä bó abhen bághókó beyōñ ebhen, mánóko yi.

Yesu ne Abraham

³¹ Yesu arem ye ntá bo Israel abhen mánóko yi be, “Bächí bakoño bha tetep mbák mändók ambi bekoño beyōñ ebha, ³² ne chōñ mändiñi tetep ane Mandem, ne tetep wu amferε be ndü kesem.”

³³ Bákéme yi be, “Séchí bebhárébhō Abraham, ne yě mpok apú ane séchí basem ntá mmu. Ndaká yí órēm be chōñ sémfú ndü kesem?”

³⁴ Yesu akeme bhō be, “Tetētep, yěntiki mmu ane ákù bebug, achí nsemé-bebu. ³⁵ Nsem apú bhak ndü nneréket mpoknkem. Mmō nneréket ke ábhák are mpoknkem. ³⁶ Mbák ye mbōñ mmó amferε be ndü kesem, chōñ mambak ngāngan tetep. ³⁷ Ndíñi bé bächí bebhárébhō Abraham. Yě nó, bāyan mbi beway me mbōnyune eyōñ eya épú chwe amem bati yeka. ³⁸ Nchí ghati bhe chí menyiñ ebhen ngó ntá Etaya, ke bákù chí menyiñ ebhen etayeka ágháti bhe.” ³⁹ Bágháti Yesu be, “Etayese chi Abraham.” Yesu arem be, “Mbō bächí bō Abraham tetep, mbú bákù menyiñ mbō Abraham ákù nyaka. ⁴⁰ Ke bāyāñ mbi beway me, me mmu ngátí bhe tetep ane ngókó ntá Mandem. Abraham apú ku nyaka nō. ⁴¹ Bákù menyiñ mbō etayeka.” Bágháti yi be, “Mandem ke achi etayese, sépú bō-enōñ.” ⁴² Yesu aghati bhō be, “Mbō Mandem achi etayeka, mbu bákōñ me, mbōnyune mfú chí ntá Mandem. Mbíkí twó chí ndü mmuet ya, yi ke átó me. ⁴³ Ndaká yí bápú jwimem ndü menyiñ ebhen mérémm? Chi mbōnyune bābhíkí bhōñ nti beghok beyōñ ebha. ⁴⁴ Bē bāchi bō etayeka Satan, ne bākōñ beku chi

menyiŋ ebhen etayeka áyàŋ mǎnkɛ. Achí ngwayiti bho te nebhõnet. Abhíkí kɔŋ tetep Mandem mbɔnyune tetep apu ne yi. Mpok yi ásè nsé, ákà chí enyiŋ ene ékó ndón amɔt ne epin eyi, mbɔnyune achi nsense, ne nsé enkem éfù chí ntá yi. ⁴⁵ Ke tǎndu mǎghàti bhe chí tetep Mandem, bãpú noko enyiŋ ene mǎrèm. ⁴⁶ Ntiki mmũ ákwáy betɔŋ be nkɛ bebú? Mǎrèm chi tetep, ndaká yí bãpú noko me? ⁴⁷ Mmu ane Mandem áchí etayi, ákɔŋ beghok eyɔŋ eyi. Ntí ane bãbhíkí kɔŋ beghok Eyɔŋ Mandem achí be bãpú bǔbhi.”

Yesu achá Abraham

⁴⁸ Bǔbati bo Israel bákéme yi be, “Sébhíkí kɛ nefwɔp berem be ðchí mmu Samária ne bé efónó ebúbɛ éśɔŋori wɔ?” ⁴⁹ Yesu akeme be, “Mbíkí bhɔŋ efónó ebúbɛ. Mǎchyè Etaya kenókó, ke bãchɔŋti nnyén ena. ⁵⁰ Mbíkí bhɛere nti bé bo mánchyé me kenókó. Ke mmũ achí ane áyàŋ bé bo mánchyé me kenókó, ne yí ke ákway berem enyũ menyiŋ bébhónó bébhak. ⁵¹ Tetǎtep, mmu ane ábhàre eyɔŋ eya, apú gú wáwák.” ⁵² Bo Israel bhɔ bárem be, “Békóno beyɔŋ ebhe, séghɔ néne be ðbhɔŋ efónó ebúbɛ. Abraham agũ nyaka, baremé kepinti Mandem mankem bágú nkwo, ke wɔ, ðrèm be, ‘Mbák mmu ámbáré beyɔŋ ebha apú gú wáwák.’ ⁵³ Wɔ, ðchá etayese Abraham mmu ágú nyaka? Baremé kepinti Mandem nkwo bágú nyaka! Æsòt mmɛet ye mbɔ agha?” ⁵⁴ Yesu akeme bhɔ be, “Mbák mǎchyè mmɛét eya kenókó, nó kenókó eka kápú yěnyiŋ. Etaya ke áchyè me kenókó, ne nkúbhé yi ke bãrèm be achi Mandem ayweka. ⁵⁵ Ke yěndu bãrèm

βε yi achi Mandem aywεka, bãbhíkí rĩñi yi, με κε ndĩñí yi. Mbɔ ndem bé mbíkí rĩñi yi, mbɔ nchí se chi nse mbɔ bëka. Ndĩñí yi ne nchí bhɛεε εyɔñ εyi.
⁵⁶ Chi-mbi ywεka Abraham, ãñòñ nyaka ne manák béghɔ nywɔp netwɔ εna. Aghó nó, ntĩ néri yi amεm.”
⁵⁷ Bɔbati bo Israel bhɔ bárem ye ntá yi be, “Ɔbhíkí re ghaka yě mamié besa bepay nsem byo, ɔbhé ɔnán ɔghɔ Abraham-ε?”
⁵⁸ Yesu aghati bhɔ be, “Tεt̄εt̄εp, Abraham ápére bhák, Με Nchí.” †
⁵⁹ Εκɔ bábho bebwɔpti batay betemti yi ne yó mángwáy, κε Yesu abhesε, te áfú amεm ekerákap Mandem.

9

Yesu akɔ nnémámik aghó mban

¹ Ené Yesu áfɔt̄ árɔñ, aghó mmú anε achi nnémámik te ndũ nebhe eni. ² Bakoñɔ bhi bábhép yi be, “Ntɔñ, bebá agha bekɔ amík mmũ ne ánémé? Ebhi yĩmbɔñ, κε ebhen chi ne nnɔ?”

³ Yesu akεmε bhɔ be, “Puyě chi bé mmũ-ne akɔ bebá, ne puyě chí be etayi ne máyi bakɔ bebá. Amík ánεmε yi chi be εyɔ énkwak bo mángɔ enyũ enyĩñĩ maknkay εne Mandem aywĩnti ákway bekɔ.
⁴ Sébhɔñ bekɔ betik ebhen mmu anε átó με ndũ mpok anε beti bébhíkí re twɔ. Beti bétwɔ, ne ménán méntwó, yě mmu apú pere kway bekɔ betik.
⁵ Mpoknkεm anε nchí fá amík, nchí εrɔñó ntá bɔ mmik.”

⁶ Arémé nókó nɔ, apá batié amík, anywɔbheri ntɔp ne senɔñ awɔ ndũ nebhet anε yi apá batié,

† **8:58** Με Nchí: Chí nnyén εnen Mandem, nkúbhé mbɔ εnyũ yi ághátĩ nyaka Moses (Εσɔdos 3.14).

asot ntəp wu achəri yi amík ⁷ aghati yi be, “Dók ndü ěntínyén Sílom, sǝ besí aré.” Sílom chi “Bátó”. Mmu wu arək, aso besí are ne mpok ápètnsem are ghó mban. ⁸ Bakokosi bhi ne bǝ mankem abhen báníjí nyaka yi mbə nnijí meníjí, bábho berem be, “Pú mmú nyaka áchəkwə anijí nəkwə meníjí ne?” ⁹ Mbək bho bǎré rem be, “Chí yi.” Báchák be, “Ae, ke achí mbə yi,” ke yimbəŋ arem be, “Chí me.” ¹⁰ Bábhép yi be, “Éfákári ná ke əbho beghə mban?” ¹¹ Akeme bhə be, “Mmu ane áká nnyén be Yesu ke ányóbhéri ntəp, asot, achəri me amík, arem be ndók ndü ěntínyén Sílom nsó besí are. Ndək aré nso besí, mbo beghə mban.” ¹² Bábhép yi be, “Mmü-ré achí fá?” Akeme bhə be, “Mbíkí riŋi.”

Báre bhep enyu éfákari ke nnémámik abho beghə mban

¹³ Básot nnémámik ane Yesu áká yi ághə mban bǎrók ntá bǝnkwə Fárisi. ¹⁴ Ndü nywəbhé neywəməet bo Israel ke Yesu ányóbhéri nyaka ntəp awati yi amík, amík anene yi. ¹⁵ Bǝnkwə Fárisi bǎpet bábhép yi enyu éfákari ke yi ághə mban. Aghati bhə be, “Awátí ntəp me amík, nsó nókó besí, mbo beghə mban.” ¹⁶ Mbək bǝnkwə Fárisi bhə bárem be, “Mmü ane akə enyijí ene abhíkí fú chi ntá Mandem mbənyune apú noko nywəbhé neywəməet enese.” Ke bachak bǎré rem be, “Ná mmu bebú ákway bekə menyü menyijí maknkay ebhen?” Akəre akwen nenti enap. ¹⁷ Bǝnkwə Fárisi bǎpet bábhép nnémámik ane Yesu áká yi ághə mban be, “Wə bé mmu wu ke áká óghə mban,

okáysí be yi achi agha?” Akeme bhò be, “Chí ndemekepinti Mandem.”

18 Bòbati bo Israel kenókó be amík anan aneme nyaka yi ke apet abho beghò mban, kpatε mpok bábhíjì máyi ne etayi, 19 bábhèp bhò be, “Mmó yweka ne, bárèm bé amík aneme yi tëndu nebhe eni? Efakari ná ke yi ághò mban néne?” 20 Nnò ne chi bákeme be, “Séríjì bé ne chi mmó ywese, ne bé amík aneme yi tëndu nebhe eni. 21 Ke sébhíkí ríjì enyu éfákárí ke yi ághò mban néne. Ne sébhíkí ríjì mmũ ane anene yi amík. Bép ká yi. Apú chí mandú mmó. Chòj yímbòj angati bhe.” 22 Chi ne nnò bákeme enyu eyò mbonyune báchày nyaka bòbati bo Israel ne ntí be báká nyaka eyòj émòt be mbák mmu ándem be Yesu chi Mpepe Mandem afyé nyaka bariεp be àtò, bábòk yi ndũ ekeré nenikímuetí eyap. 23 Ekũ ye chi ne nnò bárem chi be, “Apú mandú mmó. Bép ká yímbòj angati bhe.”

24 Ndòj ené éjwí epay, bábhíjì nnémámik ane Yesu ákũ yi ághò mban, baghati yi be, “Dem tetep aywe besí Mandem. Séríjì be mmũ ane órèm nò be anéné wò amík chi mmũ bebú.” 25 Akeme bhò be, “Ke chí mmũ bebú ke puyě mmũ bebũ-a, mbíkí ríjì. Ené ndíjì chi be nchí nyaka nnémámik, ke néne nchí ghò mban.” 26 Bábhèp yi be, “Akú yi ntá ye? Ná yi ákú ke òghò mban?” 27 Akeme bhò be, “Nnán ngáti bhe, ke bábhíkí noko, ndaká yí bàpet bábhèp me? Bě nkwo báyan bebhak bakonjo bhí?” 28 Bábhó besòkati yi mándeme nòkò be, “Wò ke óchí nkonjo ywi, bese séchí chí bakonjo Moses. 29 Séríjì

bé Mandem arem nyaka kepi ne Moses, ke mmũ-ne, sébhíkí riŋi ebhak ene yi áfú.”³⁰ Akeme bho be, “Echi me nepop tontó be bábhíkí riŋi ebhak ene yi áfú, yěndu yi ánéné me amík!”³¹ Séríŋi be Mandem apu ghok bõ bebá. Aghok chi mmu ane áchyè yi kenókó, anku nókó menyin ebhen yi Mandem áyàŋ.³² Tě mmik ábhó, sébhíkí re ghók be mmu aku amík ánéné mmu ane bábhé yi amík néménémé.³³ Mbõ mmũ ne abhíkí fú chi ntá Mandem, mbu abhiki kway béku ene enyin.”³⁴ Bákéme yi be, “Kwáé, wõ mmu bábhé ndũ bebá, óyàŋ betõŋ bhesé?” Bapuri yí bátén nefi be ámfú eket nenikímæet eyap.

Bo abhen bábhíkí noko, bachi manémámik

³⁵ Yesu aghók bé bábók mmu ane yi áká amík ánéné baten nefi. Abho beyaŋ yi. Aghó nókó yi, abhép yi be, “Onókó Mmu ane áfú ntá Mandem?”³⁶ Yi akeme Yesu be, “Eta, mmu wu chi agha? Ghatí me, be nnókó yi.”³⁷ Yesu aghati yi be, “Onaŋ oghõ yi, ne yí ke árèm kepi ne wõ néne.”³⁸ Mmũ wu arem be, “Acha, nnókó.” Akwén Yesu bekak, abho béchyè yi kenókó.³⁹ Yesu arem be, “Ntwõ fá amik be mámkpót manyé bho. Ntwõ bé bo abhen bachi amík néménémé mangõ mbaŋ, ne bé amík ánéné abhen bághò mbaŋ.”⁴⁰ Mbok bõnkwo Fárisi abhen bachi nyaka kekwot bághókó nókó enyin ene yi árémé, bábhép yi be, “Orèm nõ chi be bese nkwo séchí amík néménémé ke?”⁴¹ Yesu akeme bho be, “Mbõ báchí amík néménémé mbá bebá bépú ne bhe. Ke tẽndu bãrèm be bãghò mbaŋ, bebá ebheka berõp ne bhe.”

10

Yesu atém nekay ěti mbabheri bǎghónómén ane tetēp

¹ Yesu arem be, “Tetēter, mmũ ane ápú fűét ndũ nnyũbha ánychwe ndũ nkwo bǎghónómén, ke ěko chí ebhak échák anchwe amem, chí ngép. Mbák épú nǎ, chí ngébhé ntantaŋ. ² Ke ane áfűèt ndũ nyũbhá, chí mbabheri bǎghónómén. ³ Mbabheri nnyũbha, ǎnène nyũbhá ntá yi. Bǎghónómén áriŋi eyoŋ eyi. Abhiŋi yó ndũ manyén ayap, ansot yó amfu ne yǎ. ⁴ Ne ánánj ántén yó ankem nefi, ǎrónj ambi, yó ánkono nǎko ansem, mbonyune áriŋí eyoŋ eyi. ⁵ Apú kono kenkǎ mmu. Abűè yi bűe, mbonyune ábhíkí riŋi eyoŋ eyi.” ⁶ Yesu atém bo Israel nekay enen, ke bó kejmimem ndũ ntí nekay.

Yesu ke áchi Erítí Mbabheri bǎghónómén

⁷ Ekű, Yesu apet aghati bhǎ be, “Tetēter, me ke nchí nyũbhá bǎghónómén. ⁸ Bǎ mankem abhen bayambi bǎtwǎ ke mět wǎ, chí baghép ne baghép batan batan. Baghónómén ábhíkí ghók bhǎ. ⁹ Me ke nchí mbĩnywǎp. Mmu ane áfűèt ntá ya ke anchwe, enyiŋ épú tǎk yi. Achwè, amfú mbǎ enyũ yi ákónj, ambónj yěntikí enyiŋ ene yi áyàn. ¹⁰ Ngép átwǎ chí béghép aghép, bėwáy, ne béchónjti. Ntwǎ bé bo mámbónj nepém ne bé mámbónj nǎ nénjwí pǎot ne áfók ankem.

¹¹ “Me ke nchí erítí mbabheri bǎghónómén. Erítí mbabheri bǎghónómén ǎchyè nepém eni ěti bǎghónómén ayi. ¹² Mmũ ane básóré ndũ betik be ámbábhérí nókó bǎghónómén ené yi ápú mbabheri bǎghónómén ne yǎ apu ayi, ǎghǎ nkwo ndu átwǎ

andə bāghōñəmén ambuḗ, nkwo ankém mbək, ne antak achak. ¹³ Abuḗ mbənyune achí chí mūbetik, ne apú fyé ntí ne bāghōñəmén. ¹⁴ Mme ke nchí erítí Mbabheri bāghōñəmén. Ndíñí bāghōñəmén aya, ne bāghōñəmén aya áriñi me, ¹⁵ nkúbhé mbə enyũ Etaya áriñí me, me ndíñí Etaya. Ne nchí chye nepém ene ěti bāghōñəmén. ¹⁶ Mbǒñ bāghōñəmén áchák ané apú ndũ nkwo bāghōñəmén ane. Mbəñ bésət yó nkwo, ntwó ne yo, bé ánychém mmuet ne anéfú. Chəñ ánkəñə eyəñ eya. Enkə yó ankem ámbak ndũ nkwo ámət ané ábhóñó mbabheri bāghōñəmén amət. ¹⁷ Etaya akəñ me mbənyune nchí chye nepém ena be mpət mbəñ nə. ¹⁸ Yě mmu apú ane ásət nepém ena ntá ya. Membǒñ ke nchí chye nepém ena. Mbǒñ betəñ béchye nə, ne mbǒñ betəñ bépét bebəñ nə. Ene, chí enyiy ené Etaya ághátí me nkə.”

¹⁹ Beyəñ ebhen békə ákəre ápet ákwén nenti bo Israel. ²⁰ Beyǎ bhap bǎré rem be, “Ěfónó ebúbə ěsəñəri yi! Abhokori! Ndaká yí bǎté, bāghòk enyiy yi árəm?” ²¹ Ke bǎchák bǎré rem chí be, “Puyě menyiy ebhen mmu ane ěfónó ebúbə ěsəñəri yi akwáy berem ne. Ěfónó ebúbə ékwày békə nnémámík ángó mbañ-á?”

Bo Israel bábyak Yesu

²² Mpok aghaka ane bo Israel mányie epa ene bátik ndu máníkímuet báfyé ekerákap ene Yerúsalem awə Mandem. ²³ Mbañ are kwen, Yesu arək ekerákap Mandem, are kə ndu móket mambarenkók ane bábħiñi bé móket mambarenkók Sólomon. ²⁴ Bo Israel bǎrók, bǎkáp yi, bábħó bebħep yi be, “Chəñ óndə sėñəñ entat ná

ke óngati bhese mbák wə ke óchí Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be átò. Mbák wə ke óchí Mpepe, ghatí bhesé kponoroŋ.” ²⁵ Yesu akeme bhə be, “Nnán ngáti bhe, ke bãbhíkí noko. Betik ebhen mĕkà ndŭ nnyén Etaya bétòn be enyũ mmu nchí. ²⁶ Yé nə, bãpú noko mbənyune bãpú ndŭ nkwó bágghónmén aya. ²⁷ Bágghónmén aya ághòk eyon eya. Ndíní yó, ne yə ákòŋo me. ²⁸ Ne nchí chye yó nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti. Apú gú áném. Mmu apú ane ákwáy béferé yó amóya. ²⁹ Etaya mmu áchyé me yə, achá bo mankem. Ne mmu apú kwáy beferé yə ndu amə yi. ³⁰ Me ne Etaya séchí mmu amət.”

³¹ Yesu árémé nókó nó, bo Israel bápét bábho bebwopti batay ndu betemti yi ne yó mángwáy. ³² Yesu arem be, “Ntōŋ be beyă berítí menyin ebhen nká ndŭ nnyén Etaya. Ndu menyin ebhen menkem, ené ékú bãyan beway me ne batay chí ené?” ³³ Bo Israel bákéme yi be, “Sépu yan béwáy wə ne batay ěti erítí enyin ene ókú, ke ěti órèm be óchí Mandem yĕndu óchí nkwaŋwan.” ³⁴ Yesu akeme bó be, “Pú básin amem ekáti bebhé eyeka be Mandem arem be, ‘Me ndem bé bãchí bəmandem?’ ³⁵ Séríní bé enyin Ekáti Mandem érèm épú kway bewupsi enyu. Mbák Mandem abhiní nyaka bo abhen bágghòk eyon eyi be bəmandem, ³⁶ ná bãkway berem be mĕrèm be nchí Mandem ndŭ ndémé be nchí Mmə Mandem, mmu yi áyábhé átó fá amik? ³⁷ Mbák mpú kə chi betik Etaya, bãké noko me. ³⁸ Ke mbák mĕkà chí betik Etaya, yĕndu bãbhíkí noko me, nokó ká enyin ené betik ebhén mĕkà béghàti bhe. Chon eyə énkwak mändiní, ne mánjwimem bé Etaya achi

babhat ne me, ne me nchi babhat ne Etaya.”³⁹ Bápet babho beyaη mbi ndu bekem yi, afori bó amə arək ebhakayi.

⁴⁰ Apetnsem ebhë manyu Jódan, ndü nebhuet ane Jñn ájwiti nyaka bho, abhak aré. ⁴¹ Beyä bo bárók ntá yi mándeme nəkə be, “Jñn ábhíki kə yënyinjí maknkay émət, ke yëntiki enyijη ene yi árémé ěti mmü ane échí tetep.” ⁴² Beyä bo mánóko Yesu ebhak eyə.

11

Newú Lásárəs

¹ Mmü amət achi nyaka etək Bétani, ane áká nnyén be Lásárəs. Akwén neme. Bétani abhak etək ene María ne mómayi Matá báchəko. ² María wu, ke áwáti nyaka bekak Yesu Acha ne bawerérierp, are tесе ne emenéntí yi. Yi ke mómayi Lásárəs akwene nyaka neme. ³ Ekú bömayi bátó eyəη ntá Yesu Acha be, “Acha, mmuere ywe ane ókəjə áme.” ⁴ Yesu ághókó nókó ntó enen arem be, “Neme enén népú nemě newú, néchí chí békə bo mángó betaj Mandem. Nétwə chí be némbák enyijη ené ékə bo mángó be Mmə Mandem abhəη betaj.”

⁵ Yesu akəη nyaka Matá ne bömayi María ne Lásárəs tontó. ⁶ Yě nə, mpok yi ághókó bé Lásárəs áme, achəko ebhak ene yi achi ndü manywəp apay. ⁷ Manywəp yə apay áfúéré nókó, arem ntá bakoηo bhi be, “Sémpétnsem atú Judéya.” ⁸ Bakoηo bhi bárem be, “Ntəη, ébhíki re tat ene bö batí Israel báyaη bétemti wə ne batay mángwáy, əbhé əpetnsem aré?” ⁹ Yesu akeme bhə be, “Pú maηəkó nywəp áchi byo ne apay bébho beti bégháka

beku? Mmu ane ákò ne ngósí, apú chĩnti nekwen mbonyune ághò erónó mmik. ¹⁰ Ke mmu ane ákò ne beti áchĩnti ankwen mbonyune mban apu ghò.” ¹¹ Yesu átémé nókó nekay enen, aghati ye bhò be, “Mm̀ere ywese Lásáròs akwen kenó, ke nchí rọ́n ménéme yi ndũ kenó.” ¹² Bakọ̀ọ bhi bárem be, “Acha, mbák ábh̀ere kenó, chọ́n aṣem, ambak sayri.” ¹³ Kenó ekwen Yesu árémé nyaka be Lásáròs ábh̀ere kebhak chi newú ke bákáysi be Yesu arem chi be Lásáròs ábh̀ere kenó mbón. ¹⁴ Eká, ye Yesu aghati bhò kponoroṣ be, “Lásáròs agu, ¹⁵ ne ẹ́ti yeka, mbón maṣák be mpú aré mbonyune efakari chi be be m̀ánókó. Séndók séngó yi.” ¹⁶ Tọ́más ane bábhĩ́ be Efák, arem ntá bati bakọ̀ọ Yesu abhénéfú be, “Séndók ká nkwo be Yě chí newú, séngú ne yi.”

Yesu ke ákà bawú m̀ampétnsem ndũ nepém

¹⁷ Yesu ágháká nókó Bétani, aré, ághó bé m̀ánán bábhéme Lásáròs kpát efuet manywọ́p anwi. ¹⁸ Béfu Bétani bégháka Yerúsalem achi nyaka mbò nekó b̀akilometa babay ne ebhók, ¹⁹ ne beyá bo Israel b́arók béwáka ne Matá ne María ndũ newú mómayap. ²⁰ Matá ághókó nókó bé Yesu átwò, afú, arók atemeri yi ené María áróbhé anywọ́p. ²¹ Matá ághó nókó Yesu, arem be, “Acha, mbò ọ́chí fá, mb̀a mómaya abhiki gu! ²² Ke ndĩ́jı́ be yě chí néne, yěntiki enyĩn ene óbhébhé Mandem áchyé.” ²³ Yesu aghati Matá be, “Chọ́n mómaye ampétnsem ndũ nepém.” ²⁴ Matá arem be, “Ndĩ́jı́ bé chọ́n ampétnsem ndũ nepém ewak ene bawú mankem b́apétnsem ndũ nepém, ndũ ngwenti mmik.” ²⁵ Yesu arem be, “M̀e ke nchí k̀a bawú m̀ampétnsem ndũ nepém, mámbak nepém. Mmu

ane ánókó me, yě angú gú, chəŋ ampɛt ambak nepém. ²⁶ Ne yě agha ane áchí nepém, anoko me, apú gú wáwák. Matá, onókó beyəŋ ebhen?”
²⁷ Matá akeme be, “Acha, nnókó. Nnókó bé ochí Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be ätò, Mmò Mandem ane ábhónó nyaka bétwə fá amik.”

Yesu are di kebho

²⁸ Matá árémé nókó nó, arək abhinji mómayi María, aghati yí ndü eyu be, “Ntəŋ atwə, ne äyən beghə wó.” ²⁹ María ághókó nókó nó, afate, áyák arək ntá Yesu. ³⁰ Yesu abhíkí re ghaka nyaka etək, abhak chí ndü nebhet ane Matá atemeri yi. ³¹ Bo Israel abhen báchí anywóp ne María báwaka ne yi, bághó nókó ndü yi afate áyák áfú nefi, bákóno yi ne nkaysi be äron ndü nnem bedi kebho are. ³² María arək nebhet ane Yesu achi. Neghó yí ághó Yesu, akwén yi bekak abho berem be, “Acha, mbə ochí fá, mbú mómaya abhíkí gú!” ³³ Yesu ághó nókó ndü María ádi ne bo Israel abhen bátwó béwáka ne yi bádi nkwo, étók yi te anti, ntínso nékém yi. ³⁴ Abhép bhó be, “Bábhémé yi fá?” Bákeme yi be, “Acha, twó ghó.” ³⁵ Yesu adi. ³⁶ Ekú bo Israel bhə bábhó berem ne batí be, “Akəŋ nyaka Lásárəs achá! Ghə ndu áré di.” ³⁷ Ke mbok eyap béré rem chi be, “Yi mmu ákú nnémámik äghə mban, apú kwáy nyaka bekə be Lásárəs áké gú?”

Yesu akə Lásárəs apɛtnsem ndü nepém

³⁸ Epét etək Yesu tontó, afa, arək ndü nnem. Nnem enə nébhak chi mbok ane achi ndü setárebhé. Mánəŋ básot nyaka ntay negho bákúti nyūnem. ³⁹ Yesu aghati ye bo abhen bachi are be,

“Bijiri ká ntay eno feré.” Ke Matá, manə ngu arem be, “Acha, eriep éya chəŋ encha. Ekə manywəp anwi echəŋ ené bábhémé yi!” ⁴⁰ Yesu aghati Matá be, “Matá, pú ngátí wó be mbák ɔnókó, chəŋ óngó betəŋ Mandem?” ⁴¹ Bábijiri ye ntay eno báfere anyũ nɛm. Yesu ayon amík ayiŋ mfay arem be, “Eta, nkáká wə bé ɔghok me. ⁴² Ndíjí bé ɔghok me mpoknkem, ke ndem enyiŋ ene chí ɛti bo abhen bachi fá téé bé mánkwáy menoko be wə ke ótó me fá amík.” ⁴³ Yesu árémé nókó nó, abík be, “Lásárəs, fú twó!” ⁴⁴ Lásárəs mmu ane ánánj ágú nyaka, afú ndũ nɛm, ne nden ene mánébhé yí amə ne bekak ne besí ke bábhéme yi. Yesu aghati bə be, “Kanjari ká nden eyo yi amuet, be yi ándók.”

*Böbati etək bāté eyu be mángwáy Yesu
(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)*

⁴⁵ Beyä bo Israel abhen bakoŋo María bághó enyiŋ ene Yesu áká, mánóko yi. ⁴⁶ Ke mbək yap báfá bárók ntá bönkwo Fárisi bághati bhə enyiŋ ene Yesu akə. ⁴⁷ Böbati bachiäkap Mandem ne bönkwo Fárisi bábhíŋi bo ndũ echémé böbati Israel. Báchémé nókó nebhuet amət bárem be, “Chəŋ sénkə ná? Mmũ-ne ätəŋ beyä berinjí maknkay. ⁴⁸ Mbák séndó yi andək ambi bekə menyiŋ ebhen, chəŋ yəntiki mmu anoko yi. Ne mbák émfákáří enyu yə, bö Rom bátwó mánychəŋti ekerákap Mandem eyese ne etək eyese.” * ⁴⁹ Ke mmũ wap amət ane áká nnyén be Káyfas ane achí nyaka mũngo bachiäkap

* **11:48** Böbati etək Israel bákáysi nyaka be mbák mándó bo mandək ambi bekoŋo Yesu bo bákway besət yi mbə mmu ane átwó báfere etək Israel anten bö Rom ne eyo énkə bö Rom mántwə mangəp nenu amem etək eyap.

Mandem ndũ mmíé eno, arem ntá yap be, “Bǎbhíkí riñi yěnyin! ⁵⁰ Bǎbhíkí riñi be eri ntá yeka be mmu amot ángú ěti bo mankem echa be etok enkem enem?” ⁵¹ Káyfas abhíkí rem nyaka nɔ chi mbɔ enyih ene éfú ndũ nkaysi yi. Mandem ke ákú nyaka be yi andem nɔ mbɔ mũngo bachiákap ndũ mmíé eno. Arem bé chɔŋ Yesu ángú ěti bo Israel mankem. ⁵² Yesu abhíkí bhón nyaka bégu chí ndiere ěti bo Israel. Abhɔŋ nyaka bégu ěti bɔ Mandem abhen bátáká mmik nkem be mambak ndũ nkwo amot. ⁵³ Bébho ewak eyo, bɔbati bo Israel béré yáŋ mbi béwáy Yesu.

⁵⁴ Yesu kepere ko ye kponɔron atú etok bo Israel. Afa aré, arok atú etok ene echi kekwoɔt ne baso, amem etok ene bábhini be Efraim, abhak are ne bakoŋo bhi.

⁵⁵ Mpok menyie Epǎ Nekini bo Israel arɔp kekwoɔt. Beyǎ bho báfa ndũ bɔbetok bhap bako, barok Yerúsalem ené mpok epǎ eyo ábhíkí re ghaka, ndu beku be mámbák pépép besí Mandem mbɔ enyu bo Israel bákú noko nyaka. ⁵⁶ Bɔ bho báyaŋ nyaka Yesu, ne ndu báchéme amem ekerákap Mandem béré bhép bati be, “Bǎkási bé yí? Bǎkási bé apu two ndũ epǎ?” ⁵⁷ Bɔbati bachiákap ne bɔnkwo Fárisi báchyé nyaka eyoŋ be yě agha ane áriñi ebhak ene Yesu achi, ángátí bhó be mánkém yi.

12

*Ngwé amot awati Yesu ne bawerérisp
(Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)*

¹ Epǎ Nekini éróbhé nókó manywɔp atandat, Yesu afa arok Bétani. Bétani abhak etok Lásarɔs ane Yesu akú yi apetnsem ndũ nepém. ² Aré, bákú yi nenyié

bëku. Matá ke áfuèt nyaka nenyíé. Lásárɔs abhak mmu amɔt ndü bo abhen bachəkɔ mányie nenyíé ne Yesu. ³ María asɔt esáyírí ékprémé bawerériep amen áyá nkáp apíkiri bekak Yesu, antese nɔkɔ ne emenéntí yi. Ekɛt enkem éjwi ne erítí eriebhé bawere mɔ. ⁴ Júdas Iskariɔt, nkoŋo Yesu amɔt ane ábhónó nyaka beti yi arem be, ⁵ “Bákway mbɛ beti bawerériep amen anchye nkáp ané nkɛbetik ányie ndü mmíé. Ndaká yí bábhíkí tí mó mánsɔt nkáp mánychye ntá bachébhébhɔ?” ⁶ Júdas abhiki rem nyaka enyu eyɔ chi be ághɔ báchébé bhɔ ntínso. Arem nɔ chi ndu ábhónó nyaka nti ngép. Ne ndü nkwo bakoŋo Yesu, yi ke áchí nyaka mbɛre nkáp, ne ášɔt nyaka aywi aré ansem ansem anyie nɔkɔ. ⁷ Yesu arem be, “Dö yí! Eri yi ambɛre bawet amen be ámbák ndü nywɔp enen bábheme me. ⁸ Bachébhébhɔ bachi ne bhe mpoknkem, ke mpú bhak ne bhe mpoknkem.”

Böbati etək báté eyu be mangway Lásárɔs

⁹ Beyä bo Israel bághókó nókó bé Yesu achi Bétani, bárók are, puyě ndiere ndu béghɔ Yesu ke ndu beghɔ Lásárɔs nkwo mmü yi akɛ apɛtnsem ndü nepém. ¹⁰ Ekú böbati bachiäkap Mandem báté eyu be mángwáy Lásárɔs nkwo. ¹¹ Báyan nyaka be mángwáy Lásárɔs nkwo mbɔnyune enyiŋ ene efakari ne yi ékú nyaka batí bo Israel bábuè bhɔ, mánoko nɔkɔ Yesu.

*Yesu achwe Yerúsalem mbɔ Acha
(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)*

¹² Néyí nókó, beyä bo abhen bátwó ndü Epä Nekiŋi bághók bé Yesu ätwò Yerúsalem. ¹³ Ekú bo babho békpóti béwɔamán mandəkɔ nɔkɔ betemeri

yi, mámbik mandeme nəkə be, “Sémbítí Mandem mfay! Mandem ánjet mmu ane átwò ndü nnyén Acha! Sémbítí Mfə bo Israel!” ¹⁴ Yesu asot mómpəŋə batu, achəkə yó ansem nkúbhé mbə enyu básinjì amem Ekáti Mandem be, ¹⁵ “Bǝ etək Síon, * bǎké cháy. Ghó ká, Mfə ywəka átwò, chókó, amfay mómpəŋə batu.” ¹⁶ Mpok ane barak ayə áfákárí, baghək Yesu kejwimem be menyinj ebhen básinjì eti yi ke béfù nó tetep. Ke mpok Yesu apereensem ndü nepém ne Mandem asot yi amfay achye yi kenókó, bítik ye be básinj nyaka menyinj ebhə eti yi. Bítik nkwó enyü menyinj ebhə béfákári ntá yi. ¹⁷ Bo abhen bachi ne Yesu mpok yi ákə Lásárəs afu ndü nnem báre ghati bo enyinj ene éfákárí mbə batísie Yesu. ¹⁸ Ntí ane beyǎ bo bárəŋ nyaka beghə Yesu chí be, bǎghok bé yi akə erinjí maknkay eyə. ¹⁹ Bǝnkwə Fárisi bǎghó nókó ndü beyǎ bo bárəŋ ntá Yesu bábho ye berem ne bati be, “Séwày chí mməet. Yinjí, mmik nkem arəbhe koŋo chi yi.”

Mbək bǝ Grik nkwə bǎré yaŋ beghə Yesu

²⁰ Mbək bǝ Grik nkwə bǎchí nyaka ndü nkwə bho abhen bárəŋó Yerúsalem bechye bakak ntá Mandem ndü mpok Epǎ Nekinjì. ²¹ Bǝ Grik bhə bárók ntá Filip ane áfú nyaka Betsáida, atú Gálili barem be, “Eta, séyàn béghə Yesu.” ²² Filip afa, arək aghati Andru. Bó bati apay bárók baghati Yesu. ²³ Yesu akeme bhə be, “Mpok akway ane Mandem ákə bo mánychyé Mmu ane áfú ntá yi kenókó. ²⁴ Tetǝtetep, mbák bǎbhíkí pi nyésé nchwi

* **12:15** Yerúsalem achi ndü njie Síon. Éfákári nyaka be nnyén Yerúsalem néchák chi “Síon”. “Bǝ Síon” chi “Bǝ Yerúsalem”.

amik némpó, nébhak chi nyésé nchwí nemət. Ke mbák mámpí nyésé nchwí amik némpó, nénchak, néchyε beyǎ nchwí nkɔ. ²⁵ Mmũ anε ákóhó nepém eni, ánem nó, ke mmu anε ápú re fyε ntí ndũ nepém eni enen fá amik apu ném nó, ábhəhə nó kpát anchwe ndũ nepém enen nebhiki bhəhə ngwentí. ²⁶ Mmu anε áká betok me, abhəhə békóhə me. Ne nebhəet anε məbhák, aré kě nkəbetik awa ábhák nkwɔ. Mbák mmu ántók me, Etaya ákə yi ambəhə kenókó.”

Yesu arem bé chəhə mángwáy yi

²⁷ Yesu arem be, “Néne, ntí ena népú amem kpák. Chəhə ndem be yi? Chəhə ndem chí be ‘Eta, feré me ndũ esəhəri ene étwə né ke?’ Wáwák! Mbəhə éti esəhəri ené ke ntwó fá amik! ²⁸ Eta, kə bo mánychyé nnyén ena kenókó.” Yesu árémé nókó nó, eyəh éfú amfay erem be, “Nnán nkə nnyén ena némbəhə kenókó ne chəhə mpet nkə nɔ.” ²⁹ Beyǎ bo abhen bachi aré téé bághókó nókó eyəh eyə, bare rem be, “Nefan ke ásáy!” Báchák be, “Ángel Mandem árəm keri ne yi.” ³⁰ Yesu aghati bhə be, “Eyəh ene étwə éti yeka. Ebhiki twə éti ya. ³¹ Mpok akway anε Mandem átəhə mmik ne, mpok ákway anε báfère mfə mmik ne ndũ kefə eki. ³² Ne mánəhə mamkpán me amfay ndũ ekotákátí, chəhə nja bə mankem be mándó mmik mantwə ntá ya.” ³³ Yesu arem beyəhə ebhen ndu betəhə enyũ newú enen yi ábhəhə bégú. ³⁴ Beyǎ bo abhen báchí are bárém be, “Ekáti Mandem éghati bhese be, ‘Mpeme Mandem afyé nyaka bariεp be áto apú gú. Ndaká yí órəm be chəhə mánsət mmu anε áfú ntá Mandem mango ndũ ekotákátí? Mmu anε áfú ntá Mandem chi agha?’”

³⁵ Yesu aghati bhə be, “Eρόήό έbhəét ne bhe ndu móm̄biñi mpok. Dək ye ka ambi bekə ndũ mpok ane eρόήό έbhəét ne bhe, be ejuri eke twə emfəkəri bhe. Mmũ ane ákə amem ejuri, apú riñi ebhak ene yi árəñ. ³⁶ Sikí ká nti ne mmũ ane áchye bediéré néne, ndũ yi abhəét ne bhe, bé mǎmbák bǒ bedyere.”

Bo Israel keka ne Yesu

Yesu árémé nókó nó, arək abhesε ebhak ené bo bápú kwáy beghə yi. ³⁷ Yěndu yi áká beyǎ menyiní maknkay besí ebhap, bábhíkí noko yí. ³⁸ Ebhak enyu eyə bé enyih ené ndemekerǐnti Aisáya árémé tentep bé chəñ émfakari, émfú tetep. Nə chí be, “Eta Mandem, agha ánókó enyih ene ségháti bhə? Agha ághó betəñ ebhe?” ³⁹ Bǒbhen bábhiki kwáy nyaka ménóko, nkúbhé mbə enyu Aisáya apət árémé nyaka be ⁴⁰ “Mandem akə bó mǎmbák amík néménémé, agwót bati ayap, báchí mbə bo abhen bákúti amík be báké ghó mbañ, ne bé batu yap áké ghók yěnyih, ne be báké jwimem, mantwə ntá ya, mbú bhə.”

⁴¹ Aisáya arem nyaka nə mbənyune aghə nyaka kenókó Yesu, ne are rem éti yi. ⁴² Ke yěndu beyǎ bo mánóko nyaka Yesu, bábhíkí rem kponoroñ be mánóko, ndu báchəy bǒnkwə Fárisi, be báké bók bhə ndũ ekeré nenikíməet. ⁴³ Bákəñ kenókó eken bǒ mmik báchyè bhə, echa kenókó eken Mandem áchye.

⁴⁴ Yesu arem ne eyəñ amfay be, “Mmũ ane ánókó me, abhíkí noko chí me, ánókó mmu ane ato me

nkwə. ⁴⁵ Ne mmũ ane ághó me, ághǒ mmu ane átó me nkwa. ⁴⁶ Ntwə fá amik mbə erónó bé yě agha ane ánókó me, áké rəp amem ejuri. ⁴⁷ Mmu ane ághókó eyə eya ke yi kekə mbə enyũ yí ághókó, mpú tán yí. Mbíkí twə fá amik bétán bo, ntwə chi bepepe bho. ⁴⁸ Enyih échí ene étan mmu ane ábyak me, yi kenókó eyə eya. Chəy menyih ebhen ndémé mentan yi ndũ nywəp enen bátan bo. ⁴⁹ Ebhəy bebhak enyu eyə mbənyune menyih ebhén ndémé, mbíkí rem chí ndũ betan ebha. Etaya mmu átó me ke ághátí me enyih ene mbónó bérem. ⁵⁰ Ne ndíjí bé eyə eyi ene yí áchyé mbə ebhé étwə ne nepém enen nebhiki bhəy ngwentí. Enyih ene mǝrəm ye chí ené Eta ághátí me ndem.”

13

Yesu are so bekek bakoŋo bhi

¹ Epǎ Nekihí épére ghaka, Yesu arihí be mpok akway ane yi árə mmik, ampətnsem ntá etayi. Ndũ yi ákón nyaka bəbhi fá amik, néne atón bé akəy bə acha. ² Mpok Yesu áchókó, ányie nenyíé, bəku ne baghókó bhi. Satan anán achwe nyaka antí Júdas, mmə Símun Iskariot, ndu bekə yi antí Yesu. ³ Yesu aríjí be etayi achye yi betan amfay menyih menkem, ne bé yí afú chí ntá Mandem ne əpətnsem ntá Mandem. ⁴ Mpok báchókó menyie nenyíé enə, Yesu afaté, aferə éwət eyi amuet, asət táwáy atém ebho. ⁵ Asət ye manyiep afyé ndũ enyih, abho beso bekek bakoŋo bhi, antese nəkə ne táwáy ane yi átémé ebho. ⁶ Achwóbhé nókó ntá Símun Píta, Píta arem be, “Acha, žyàn beso bekek ebha?” ⁷ Yesu akeme yi be, “Néne, əbhíkí rihí ntí ane mǝkə enyih

ene mĕkù, ke ansempok chōn ōnjwimem.” ⁸ Píta arem be, “Ōbhíkí bhōn beso me bekak wáwák.” Yesu akeme yi be, “Mbák mbíkí so bekak ebhe, nō memay ne wō sémay.” ⁹ Píta arem ntá Yesu be, “Acha, óké so chi ndiere bekak ebha, sō amó ya ne ntí wa nkwo!” ¹⁰ Yesu aghati yi be, “Mmũ ane ánánj ásó mm̄et, abhíkí pere bhōn beso mm̄et, ebhiki f̄et bekak ebhi, mbōnyune mm̄et nkem achi pépép. Ne bāchi pépép, ke puyĕ yĕntiki mmu yweka.” ¹¹ Yesu anánj arínj nyaka mmu ane ábhónó beti yi. Eti yō ke yi árémé be, “Puyĕ be mankem ke bāchí pépép.”

¹² Anánjá nókó bésó bekak ebhap, akeme nkú am̄et, apetnsem, arók, achókō amik. Abhép bhō be, “Bājwimem ndũ enyij ene nkú ntá yeka? ¹³ Bābhinj me be, ‘Ntōn’ ne ‘Acha’ ne échí tetep. Nchí Ntōn ne Acha ntá yeka. ¹⁴ Mbák me, Acha ne Ntōn ayweka nsó bekak ebheka, be nkwo bābhōn beso bekak bati! ¹⁵ Ntōn be chi erij be be nkwo mǎnkú nókó mbō enyũ nkũ. ¹⁶ Tetĕtetep, m̄betok apú cha chibetok aywi, ne m̄nto apú cha mmũ ane átó yi. ¹⁷ Néne, bārij menyij ebhen. Chōn endi ntá yeka encha mbák bākù bhō. ¹⁸ Mpú rem chi eti yeka mankem, ndínj bo abhen njábhé. Enyij ene Ekáti Mandem éghàti bhese ébhōn bífú kponoroj mbō enyu basinj be, ‘Ane ányíé nenyíé ne me āti chōn me.’ ¹⁹ Nchí ghati bhe menyij ebhen néne ndu bēbhíkí re fakari, bé ménánj mémfákárí, mǎnókó be, ‘Nchí mmu nchí’ mpoknkem.” ²⁰ Tetĕtetep, “Mmũ ane ásōt yĕ agha ane ntó sayri, āsōt me. Ne mmũ ane ásóré mé sayri, āsōt mmũ ane átó me.”

*Yesu arem be chəŋ nkoŋo ywi amat anti yi
(Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)*

²¹ Yesu árém nókó menyiŋ ebhen, nti néré səŋori yi amem, arem kponoroŋ be, “Tetětɛp, mmu ywɛka amat átí chəŋ mɛ.” ²² Bakonjo bhi bábhó beyiŋi bati, kerinji mmu anɛ Yesu árəm nɔ ɛti yi. ²³ Nkoŋo anɛ Yesu ákónjɔ tontó abhak chókó kekɔwɔt nɛ yi. ²⁴ Símun Píta amak yi nɛ awɔ arem be, “Ghati bhésé mmu anɛ órəm nɔ ɛti yi.” ²⁵ Nkoŋo wu akokosi mmɛt nɛ Yesu abhép yi be, “Acha, chí agha?” ²⁶ Yesu akemɛ yi be, “Chí mmu anɛ mɛtap chəŋ brɛt anɛ amem nchán nnok nchyé yí.” Yesu asɔt yɛ ekpɔkó brɛt atap ndü nnok, achyɛ Júdas, mmɔ Símun Iskariɔt. ²⁷ Nɛsɔt Júdas ásórɛ brɛt wu, Satan akó yi anti. Yesu aghati yi be, “Ɔké chəŋti mpok beka enyiŋ enɛ óyàn beka.” ²⁸ Bakonjo Yesu bácháak kerinji ntí anɛ Yesu árémé nɔ ntá Júdas. ²⁹ Tɛndu Júdas kɛ ákem nyaka ebhá nkáp, mbək eyap béré kaysi be Yesu ághàti yi chi be ándók, ánkú menyiŋ ebhen bɔ básɔt menyie Epá Nekiŋi. Bácháak bákáysi be Yesu ato yi ándók ánychyé nkáp ntá bachébhébo. ³⁰ Júdas ásórɛ nókó ekpɔkó brɛt eyɔ, afú nɛfi témté. Nɛ beti bégú.

Ebhé ekɔ

³¹ Júdas afú nókó, Yesu arem be, “Néne, chəŋ bo mángó ndu báchye Mmu anɛ afú ntá Mandem kenoko, nɛ beɸɛt ntá yi mángɔ ndu bachyɛ Mandem kenókó. ³² Mbák Mmu anɛ afú ntá Mandem ákà mánychyɛ Mandem kenókó, mbəŋ Mandem ákà bo mánychyɛ Mmu anɛ afú ntá yi kenókó, nɛ chəŋ ankɛ nɔ témté. ³³ Bəbha, mpú pɛɛ tat nɛ bhe. Chəŋ mǎnján mɛ, kɛ enyiŋ enɛ ngátí

nyaka böbati bo Israel, nchí ghati bhe néne be, ‘Ébhak ené mëròn, bãpú kwáy bétwə aré’. ³⁴ Nchí chye be ebhé ekə. Kəη ka bati mbənyu nkón be. Ənyu eyə kě bãbhónó bekəη bati. ³⁵ Mbák mǎnkón bati, chəη énku bö mankem mándinǐ be bǎchí bakoηo bha.”

Yesu yí chəη Pita antaηa yi

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Símun Píta abhep Yesu be, “Acha, ʒrəη fá?” Yesu akeme yi be, “Ébhak ené mëròn, ɔpú kway bétwə aré néne, ke chəη ónkoηo me aré ansempok.”

³⁷ Píta arem be, “Acha, ndáká yí mpú kwáy békóno wə néne? Yě chí newú, nká bégu ɛti ye.” ³⁸ Yesu arem ntá yi be, “Ɔbhé yě chí newú əká bégu ɛti ya? Tetɛtɛp, nkək aperedé kok nkúbhé beti ebhen, chəη óndem ndəη éráť be ɔbhiki rinǐ me.”

14

Yesu ke áchí mbi ane mmu ákòηo ke angə Eta

¹ Yesu aghati baghəkó bhi be, “Bǎké rə bati ánsónǐrí be amem. Sikí ká ntí ne Mandem, mǎnsiki ntí ne menkwə. ² Eket Etaya ebhəη beyǎ böbeket. Mbə épú nə, mbə mbíkí ghati bhe be nchí rón aré bétónǐ ebhak ntá yeka. ³ Ne nnán, ndók, ngókó ebhak mburé, ntá yeka chəη mpetnsem, nsot be, bé nebhuet ane nchí, bé nkwo mambák are. ⁴ Bǎrinǐ mbi ane árəη ndű nebhuet ane mëròn.” ⁵ Tómás arem ntá Yesu be, “Acha, sébhíkí rinǐ nebhuet ane ʒrəη, ná sékwáy berinǐ mbi?” ⁶ Yesu aghati yi be, “Me ke nchí mbi, me ke nchí tetɛp, me ke nchí nepém. Yě mmu apu kway bétwə ntá Eta ené ábhíkí

fuet ntá ya. ⁷ Mbò bǎríní mé tetep, mbú bǎríní Etaya nkwó. Nebho néne, bǎrini yí ne mǎnán bǎghó yí.”

⁸ Filip arem be, “Acha, tón bhesé mbon etaye. Enyini échák ene séyàn épú.” ⁹ Yesu akeme yi be, “Filip, mpok ane nkem nchi ne bhe, yě nò, òbhíkí rini me? Mmu ángó me nó aghò Etaya nkwò. Ná órèm ye be, “Tón bhesé etaye?” ¹⁰ Òbhíkí noko be nchi babhát ne Etaya ne Etaya achi babhat ne me? Menyini ebhen méghàti bhe, mpú ka nò chi ndũ mmùét eya. Etaya mmu achi babhat ne me àkà betik ebhi. ¹¹ Nokó ka enyini ene ngátì bhe bé nchi babhat ne Etaya ne Etaya achi babhat ne me. Mbák bápú kway menoko menyini ebhen mǎrèm, nokó ká òti menyini ebhen mǎkà.”

¹² Tetétep, “Mmu ane asiki nti ne me, àkway béka menyini ebhen mǎkà. Akwáy béka yě chí menyini ebhen béchá ebhen, mbonyune mǎròn ntá Etaya. ¹³ Yěntiki enyini ene bǎbhébhé ndũ nnyén ena, chon nkà yó bé bo mángó menyini ebhen mmó àkà ne mánychye Eta kenókó òti Móywi. ¹⁴ Yěntiki enyini ene bǎbhébhé ndũ nnyén ena, chon nkà yò nta yeka.”

Bariep beto Efónó Bedyere

¹⁵ Yesu apet aghati baghókó bhi be, “Mbák bǎkón me, buré ká eyon ebha. ¹⁶ Mbák bǎkà nò, chon nnik Etaya mmùet, ne yi anchye bhe Nkwak achak, yi ambák ne bhe mpoknkem. ¹⁷ Yí chí Efónó ene ékà bo mándíní barak ane tetep. Bò mmik bápú kway besot yi ne mañák mbonyune bápú kway beghò yi, ne bapu kway berini yí. Ke chon mándini yi mbonyune àbhák chon ne bhe, ne amem bati yeka.”

18 Yesu arək ambi berem be, “Nnán ndók, mpú rə mǎmbák mbə bǒberǎ. Chəŋ mpetnsem ntá yeka. 19 Mandú mpok, bǒ mmik bápú pere ghó me ke bǎghó chəŋ me. Ne tǎndu mpet nchi bhak chəŋ nepém, chəŋ bǎ nkwo mǎmpet mǎmbak nepém. 20 Ndũ nywəp enə, chəŋ mǎndiŋi bé nchí babhat ne Etaya, ne bǎchi babhat ne me, ne nchí babhat ne bhe. 21 Mmu ane ághòk enyiŋ mǎrəm ánkə mbə enyu yi ághókó, yi ke áchí mmu ane ákónó me. Ne Etaya akəŋ mmu ane akəŋ me. Menkwó nchí kəŋ be yi ántwó ntá yi, nkə yí ándiŋi me.” 22 Júdas, [ane áchí kekúrí ne Júdas Iskariot] abhép Yesu be, “Acha, ndaká yí ótwò chəŋ chi ntá yese bakoŋo bhe békə séndiŋi wə, kebhá k bé ðkə nə chi ntá bǒ mmik bachak?” 23 Yesu akeme yi be, “Mmu ane ákónó me, ábhère eyəŋ eya. Etaya ákòŋ yi. Ne me, ne Etaya séntwə senchəkə ne yi. 24 Mmũ ane abhíkí kəŋ me, apú bhære eyəŋ eya. Menyiŋ ebhén bǎghoko me ntónó, bébhíkí fu ntá ya. Béfu chi ntá Etaya mmu áto me.

25 “Ngátí bhe menyin ebhen ené mbuét ne bhe. 26 Ke Eta áto chəŋ Nkwak ndũ nnyén ena. Yí wu chi Efónó Bedyere. Anán ántwó, chəŋ antəŋ be yǎntiki enyiŋ, ankwak be mǎntik menyin menkem ebhen ngátí bhe. 27 Nchí rə kpák ámbák ne bhe. Nchí chyε bhe kpák ane áfù ntá ya. Puyε enyũ mmik áchyè bho kpák kǎ mǎchyε. Bǎke rə bati ánsónórí bhe amem, ne bǎke rə becháy mémbak amem bati yeka. 28 Bǎghok ndu ngátí bhe be, ‘Mǎrəŋ, ke chəŋ mpetnsem ntá yeká.’ Mbə bǎkòŋ me mbə bǎbhəŋ maŋák bé mǎrəŋ ntá Etaya, mbənyune Etaya acha me. 29 Ngátí nó bhe menyin ebhen néne ené bébhíkí

re fakari, ne ntí be ménáñ mémfákárí, mǎnókó.
³⁰ Mpuré pere ghati bhe beyǎ menyíñ mbonyune mfo
 mmik átwò. Abhíkí bhəñ betañ amfay ya. ³¹ Ke
 nchí kə chí mbə enyü Etaya ághátí me, bé bð mmik
 mándíñí bé nkəñ yi. Faté ká séndók.”

15

Yesuyi be mmu əbhare mmuet ne yi ke anyu kepem

¹ Yesu arem be, “Me ke nchí mbəñ nnerénok,
 ne Etaya achi nkwananki. * ² Yəntiki ntábhénok
 awa ané ápú nyu kepem, Etaya ákrət angəp. Ne
 ntábhénok ane ányü kepem, ákrəti batap rərət
 amferé bé wú ányü kepem ancha enyu esí. ³ Beyəñ
 ebhén ngátí bhe békə bǎchí pépép. ⁴ Bat ye ka
 mmuet ne me mpoknkem, bé menkwə mbát mmuet
 ne bhe. Mbák ntabhénok ápú babhát ndü enok,
 ápú nyu kepem. Enyu yə ke echí ne bhe. Mbák mmü
 abhíkí bhat mmuet ne me, apú kwáy ményü kepem.
⁵ Me ke nchí nnerénok. Bǎchí batáp. Mmu ane achí
 babhat ne me mpoknkem, menkwó mbak babhát
 ne yi, yí wu ke ányü beyǎ kepem. Mbák mpú ne
 bhe, bǎpú kway bekə yənyíñ. ⁶ Mbák mmu apú
 babhát ne me, əbhák mbə ntábhénok ané bǎkrót
 bǎfééré, ágú. Mányókóti menyü batap ayə mámese
 ango, ánsəñə. ⁷ Mbák mándək ambi bebhat mmuet
 ne me, ne beyəñ ebha mémbak amem bati yeka,
 nchí chye bhe yəntiki enyíñ ene babhebhe me. ⁸ Ndü
 mányü beyǎ kepem, bǎtəñ be bǎchí bakoñə bha,
 ne eyə ékə bo mánychye Etaya kenókó. ⁹ Mbə enyu

* **15:1** Bekoñə enyíñ ene Yesu árémé, nkwananki chi mmu ane
 ághoko enok be ényü kepem sayri.

Etaya ákónη με, nó κε nkónó bhe. Bat ka mmæet ne me bé ekónη eya émbák amem bati yeka mpoknkem. ¹⁰ Mbák mändók ambi bebære eyón eya, mpú ró bekónη be nkúbhé mbó enyũ nchí bhære Eyón Etaya ne yi akónη με mpoknkem. ¹¹ Ngátí bhe menyín ebhen be manják ama ámbák ne bhe, ne be manják ameka anjwi poot.

¹² “Enyín ene nchí ghati bhe chi be mankónη bati mbonyu nkónη be. ¹³ Ekónη echak éprú ené échá ene éká mmu ányché nerém eni éti mamære bhi. ¹⁴ Bábhak mamære bha mbák bákù menyín ebhen ngátí bhe. ¹⁵ Mpú pere bhínηi be bé bōbetok, mbonyune mmōbetok apu rínηi nkaysi chi-betik ndũ enyín ene yi ákù. Mbíní bhe bé mamære bha mbonyune ngátí bé menyín ebhén ngókó ntá Etaya menkem. ¹⁶ Bábhíkí yap me, me ke njábhé bhe ntó bé mändók mányú kerem, ne bé kerem ekeka kémbák mpoknkem. Kæ ka nó be Etaya ányché bhe yéntiki enyín ene bābheebhe yi ndũ nnyén ena. ¹⁷ Ene ke nchí ghati bhe be mänkónη bati.”

Mpap ane bō mmik

¹⁸ Yesu arók ambi berem be, “Mbák bō mmik bápap bhe, diní ká be báyambi bápap me. ¹⁹ Mbó báchí bō mmik, mbá mmik akónη be ne ntí bé báchí bo bhi. Ke ndũ njábhé bhe mféré nénti bō mmik, éti yó ké bápábhé be. ²⁰ Báké ghókantik enyín ene ngátí nyaka bhe be ‘Mmũ betok apú cha chi-betok aywi.’ Mbák bō mmik báchyé me esónori, chón mánchye be nkwó esónori. Mbó bábhéré enyín ené ngátí bhó, mbá chón mámbære enyín ené be nkwo bāghàti bhó. ²¹ Báchyè chón be besónori ebhen

menkem žti bākoŋo me, mbənyune bābhíkí riŋi mmu ane átó me fá amik. ²² Mbə mbíkí twó ngátí bhə menyin, mbə bākwáy betaŋa mmuet be bābhíkí kə bebú. Ke néne, bápú kway betaŋa be babhiki kə bebú. ²³ Mmu ane ápábhé me, apap Etaya nkwó. ²⁴ Mbə mbíkí kə menyiní maknkay besí bhap ebhén yě mmu ácháak ábhíkí re kə, mbú bākwáy betaŋa mmuet be bābhíkí kə bebú. Ke bāghə menyin ebhén nká, yě nə bápəp me, ne bápəp Etaya. ²⁵ Echi enyu eyə bé enyin ene Ekáti Mandem éghàti bhese emfu tetep, nə chi beyəŋ ebhen be ‘Bápəp me ntí tí.’ ²⁶ Ke Nkwak ane mětò chəŋ ntá yeka, áfù chi ntá Etaya. Chəŋ yi angati bhe menyin žti ya mbə ntísie awa. Yi chí Efónó mmu ákà bo mandiní menyin ebhen bechi tetep. ²⁷ Bě nkwó bāchí batísie bha mbənyune bāchí ne me tēndu nebhōnet.”

16

¹ Yesu arək ambi berem be, “Ngátí bhe menyin ebhen bé bāké kwen ansem. ² Chəŋ mámbok bhé ndū bekeré nenikimuet ebhap. Mpok átwò ane yě agha ane áwáy bhe, akaysi bé ákà chí enyin ene Mandem áyàŋ. ³ Bāchyè chəŋ be besəŋəri ebhen, mbənyune bābhíkí riŋi Etaya ne bābhíkí riŋi me. ⁴ Ke ngátí bhe menyin ebhen bé mpok ananə ánkwáy ane bə bэфākari, mǎntik be nnán ngátí bhe.

Betik ebhen Efónó Bedyere

“Mbíkí ghati bhe menyin ebhen mpok bāhó bekoŋo me mbənyune nchí nyaka ne bhe. ⁵ Ke néne nchí petnsem ntá mmu ane átó me, Yě nə, yě mmu yweka abhíkí bhəp me be, ‘Ūròŋ fá?’ ⁶ Bati ayeka

ájwí néne ne basémé mbonyune ngátí bhe menyin ebhen. ⁷ Yě ndu echí nò, nchí ghati bhe enyin ene echí tetep. Eri ntá yeka bé ndók mbonyune mbák mbíkí rəŋ, Nkwak apú twó ntá yeka. Ke mbák ndók, chəŋ ntó yi ntá yeka. ⁸ Ne ánəŋ ántwó, chəŋ ankə bǒ mmik mango be báchí bǒ bebú, mángə be me nchí chak besí Mandem, ne mango be bekwéné bechi ne bhə ndü netəŋ ane bə bátəŋ me. ⁹ Akə bə mango be bachi bǒ bebú mbonyune bábhíkí noko me. ¹⁰ Akə bə mango be nchí chak besí Mandem mbonyune mǝrəŋ ntá Etaya ne bǎpú pere ghó chón me. ¹¹ Akə mángó be chəŋ mántəŋ bǒ bebú ewak émət, tǝndu Mandem átəŋ mfə mmik, aferə yi ndü kefə eki.

¹² “Mbǝŋ beyǎ menyin beghati bhe, ke mbák ngátí bhe bə menkem néne, bǎpú kway béjwimem. ¹³ Efónó Bedyere ke ákə chəŋ bo mándinji tetep nkem ane áyiní Mandem. Anəŋ ántwó chəŋ ankə mándinji tetep nkem, mbonyune apú rem chí enyin ene éfú yi anti. Ené yi aghoko ke árəm, ne chəŋ angati bhe menyin ebhen bétwò ambi. ¹⁴ Chəŋ anchye me kenókó mbonyune əsət chəŋ menyin ebhen bífú ntá ya, angati bhe. ¹⁵ Yǝntiki enyin Etaya chí eya nkwo. Nó ke ngátí bhe bé yǝntiki enyin ene Efónó Bedyere ághàti chəŋ bhe, əsət chí ntá ya.”

Chəŋ basémé ameka anjibhiri andəp chí manák

¹⁶ Yesu arək ambi beghati baghəkó bhi be, “Mandu mpok, bǎpú pere ghə me. Ke mandú mpok, chəŋ mǎmpet mángə me.” ¹⁷ Mbək baghəkó bhi bərə rem ne batí be, “Ené yí árəm nə chí yí. Yí bhe mandú mpok, sépú pere ghó yí, ne mandú mpok chəŋ sémpet séngó yi. Apet arem be chí mbonyune yí ərəŋ ntá etayi. Nó bé yí?” ¹⁸ Bápət

báré rəm ne bati be, “Yi bé ‘Mandu mpok’, mandú mpok, nò bé yi?” Sébhíkí jwimem ndũ enyiyi ene yi áréme. ¹⁹ Yesu ariji be baghókó bhi báyan̄ bebhɛp yi enyiyi ɛti ndak ane. Arem ye be, “Ngátí bhe be mandú mpok, bápú pɛɛ ghó me, ke mandú mpok chɔŋ mǎmpɛt mǎngó me. Yó ke ɛsɔŋori né bhe? ²⁰ Tetɛtɛp, chɔŋ mǎndi babhɛɛ anɛp nɔkɔ amík ne mámbɔŋ basémé, ke bɔ mmík mámbɔŋ maɲák. Chɔŋ mǎmbóŋ basémé ke basémé amɛka anjibhiri andɔp chí maɲák. ²¹ Mpok ngɔré ne menie ánɔŋsi, ábhóŋ basémé anti mbɔnyune mpok nebhɛ akway. Ke ánán̄ ámbé, maɲák ábhák ne yi be mónkɔ átwó fá amík. ɛnkɛ angɔkɔntik bebé nebhɛ. ²² Nó, ke échi ne be nkwó. Néne basémé ajwí be anti, ke chɔŋ mpɛt ngó bhe, ne mpok yɔ chɔŋ mǎmbóŋ beyá maɲák, ne yɛ mmú apu kway beferɛ mó amem bati ayɛka. ²³ Ndũ nywɔp enɔ, bapú pɛɛ bhép me yɛnyiyi. Tetɛtɛp, mbák mǎmbɛp ɛtaya yɛntiki enyiyi ndũ nnyén ena, áchye bhe. ²⁴ Kpátɛ ɛchɔŋ, bábhiki re bhép ɛtaya yɛnyiyi ndũ nnyén ena. Bép ká, ne chɔŋ anchye be be maɲák amɛka anjwi pɔɔt.”

Yesu atan achá mmik

²⁵ Yesu arɔk ambi berem be, “Mpok ane nkem, ngátí bhe barak ane chí ndũ bakay. Ke mpok átwó ane mpú pɛɛ ghati be menyiyi ndũ bakay. Mpok yɔ ánkway, ndɔbhɛ ghati bhe menyiyi ɛti ɛtaya chi kponɔron. ²⁶ Mpok yɔ, chɔŋ mǎmbɛp ɛtaya menyiyi ndũ nnyén ena. Mbíkí rəm be chɔŋ nikmɛt ntá yi be ányché bhe enyiyi. ²⁷ Mbɔŋ ɛta akɔŋ be mbɔnyune bákɔŋ me, ne mǎnókó be mfu chí ntá yi. ²⁸ Mfú chí ntá ɛta ke nchí twɔ fá amík. Néne, nchí rɔ mmik, nchí pɛtnsem ntá ɛta.”

29 Baghək abhi barem ye ntá yi be, “Mhm! Néne ðrèm menyih kponoroŋ ne séjwimem. Ðpú pere rem kepɪ ndü bakay!” 30 Néne, séríní be, ðríní yěntiki enyih. Ðríní yě chi menyih ebhen bo bábhónó anti bebhep wə. Ene ékə sénókó bé ofu chí ntá Mandem. 31 Yesu akeme bhə be, “Mǎnókó néne? 32 Mpok átwə, tetep anán atwə, ane bătaka chəŋ yěntiki mmu andək eyi ebhak mǎndə me awánti. Ke sayri sayri, mpú me awánti mbənyune, Eta achi ne me. 33 Ngátí bhe menyih ebhen be mǎmbát mmuet ne me mǎmbón kprák amem bati ayeka. Chəŋ mǎmbəŋ besəŋəri fá amik, ke bón ká netanántí, nnán mfókórí mmik.”

17

Yesu are nikmuet ðti bakoŋo bhi

1 Yesu ánáná nókó berem menyih ebhen, ayon amík ayihɪ mfay, arem be, “Eta, mpok akway. Chié Móywe keném be ðti ya bo mángó keném eke. 2 Wə ke óchyé mé betan amfay bə mankem bé nkə mankem abhen óché me mambəŋ nepém enen nebhihi bhəŋ ngwenti. 3 Ne nepém enen nebhihi bhəŋ ngwenti, chí béríní wə, wə mmu óchí Mandem tetep ne achák apu ne berihɪ Yesu Kristo mmu ótó. 4 Nkə bo mángó keném eke ndu nnáná betik ebhen óchyé me. 5 Eta, néne sət me mbak ne wə, ónchye me keném besí ebhe, nkúbhé keném eken mbónó nyaka ne wə ke ðghoko mmik.

6 “Nkə bo mándínó wə, bo abhen óyábhé fá amik óchyé me. Báchí bə bhe, ne wə ke óchyé me bhə. Bábháré eyəŋ eye. 7 Néne bárihɪ be yěntiki enyih ene mbónó, éfú chí ntá ye. 8 Ngátí bhə menyih

ebhen óchyé me be ngati bhə. Báká ne me, ne báriŋi ye tetep be mfu chí ntá ye. Mánoko nkwə be wə ke ótó me. ⁹ Nchí níkmuet éti yap. Mpú níkmuet éti mmik nkem. Nchí níkmuet chi éti bo abhen óchyé me mbənyune bó báchí bǝ bhe. ¹⁰ Bóbha mankem chí abhe, ne abhe chí abha. Ne bó kě nepém enap nékù bo mángó kenókó eka. ¹¹ Néne, mpet mpú fá amik, ke bó bábhuét are. Nchí twə ntá ye. Éta! Wəmbəŋ mmú óchí Nyánjá, kém bǝ ne betan ebhe, betan ebhén óchyé me be mambak mbə mmu amət, nkúbhé mbə enyũ wə ne me sechi mmu amət. ¹² Mpok nchí ne bhə, nkém bə sayri ne betan ebhen béchí ndũ nnyén ena, nnyén enen óchyé me. Nkem bó, ne yě mmu wap amət abhiki nem ebhi, ébhíki fuet chí ane ábhóŋó nyaka ménem, bé enyiŋ ene básíŋí émfú tetep. ¹³ Néne, nchí twə ntá ye, ne nchí rem menyin ebhen ndũ mpok mbuét fá amik, bé manjáka ama ámbák ne bhə. ¹⁴ Ngátí bhə menyin ebhen óchyé me ngati bhə. Éti yə, mmik apap bhə mbənyune bápú bǝ mmik ane, nkúbhé mbə enyũ mpú mmũ mmik. ¹⁵ Mpú níkmuet bé ómféré bhə fá amik, ke chí bé ónkém bó be mbámbə áké kə bhə yěnyiŋ. ¹⁶ Bápú bǝ mmik nkúbhé mbə enyũ mpú mmũ mmik. ¹⁷ Sot tetep kə bó mámbák nyánjá. Eyəŋ eye echi tetep. ¹⁸ Nkúbhé mbə enyũ ótó me fá amik, nó kě nchí to bhə amik. ¹⁹ Ne éti yap, nchyé mmuet ntá ye bebhak nyánjá bé bó nkwó mankway bebhak nyánjá tetep.

²⁰ “Mpú níkmuet chi éti bakoŋo abhen bóbhə, ke éti bo abhen bághòk menyin ebhen bə bátəŋ, mánsikinti ne me nkwə. ²¹ Nchí níkmuet bé bó mankem mámbák mbə mmu amət. Étaya,

měnikmæet be nkúbhé mbə enyũ óbháré mmæet ne me ne mbát mmæet ne wə, bó nkwo mámbát mmæet ne bhese bé mmik ánkway ménóko be wə ke ótó me tetep. ²² Nchyé bhó nkúbhé betaŋ ebhen óchyé me, bé bó mámbák mmu amət, nkúbhé mbə enyũ wə ne me sechi. ²³ Chəŋ mbak ne bhə nkúbhé mbə enyũ óchí ne me, be sayri sayri, mándəp chi mmu amət, bé mmik ankway beŋi be wə ke ótó me, ne bé əkəŋ bó mbənyu ókəŋ me. ²⁴ Eta, męyáŋ be bó nkwo, bə óchyé me mámbák ne me ndũ nəbhæet ane menchí, bé mángó kenóko ekən óchyé me mbənyune əkəŋ me te mpok óbhíki re ghoko mmik. ²⁵ Eta, wə mmu óchí chak, bə mmik bábhíki riŋi wə, ke ndíŋi wə, ne nkwo wa ane báriŋi bé wə ke ótó me. ²⁶ Nkə bó mándíŋi wə, ne chəŋ ndək ambi bekə nə, be bə mankəŋ bati nkúbhé mbənyu ókəŋ me, ne be mémbák amem bati ayap.”

18

Bákém Yesu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

¹ Yesu ánánjá nókó menikmæet enyu eyə, afa ne baghəkó bhi, bákiŋi mónyen ane bábhíŋi be Kídrən. Mónki áchí nyaka are ane yí achwe amem ne baghəkó bhi. ² Júdas mmu átí yi ariŋi nkwo ebhak eyə mbənyune Yesu ne baghəkó bhi báteperi nəkə nyaka are. ³ Júdas asət eká batemé nenu ne mbək babhabheri abhen ekerákap abhen bəbati bachiákap ne bənkwo Fárisi bátó. Bó mankem barək are ne berónó ne menyiŋi nenu amə. ⁴ Yesu ariŋi yəntiki enyiŋ ené ébhónó béfákári ne yí. Afú ndũ nkwo baghəkó bhi, átén mmæet ambi arem

βε, “Agha bǎyǎŋ?” ⁵ Bákéme yi βε, “Yesu mmu Násáret.” Yesu arem βε, “Ghó mé νε.” Júdas mmu atí yi abhak aré téé νε bhə. ⁶ Mpok Yesu aghati bhə βε, “Ghó mé νε”, bárók νε nsem νε nsem bákwénti amik. ⁷ Yesu apét abhép bhə βε, “Aghǎ bǎyǎŋ?” Bárém βε, “Yesu mmu Násáret.” ⁸ Yesu akeme bhə βε, “Ngátí bhe βε chi με. Mbák ye με κε bǎyǎŋ, dǎ ká bakoŋo bha abhen mandók.” ⁹ Arem nə, bé enyih ene yi árémé nyaka βε, “Ndu bo abhen óchyé με mbíkí nem ye amət,” emfu tetep. ¹⁰ Símun Píta mmu achi νε akparenja amuet, agwəp akparenja wu ndü kénkwóp, kpót atú nsem Mũngo bachiäkap Mandem chwát aguep amik. Nnyén nsem ere nébhak βε Málkəs. ¹¹ Yesu aghati Píta βε, “Kémé akparenja ywe amem kénkwóp. Nké nyu nkóp esəŋəri ane Eta áchyé βε με nyu κε?”

Básót Yesu bárók ntá Anas

¹² Mũnti batemé nenu asət eká batemé nenu eyi, bárók, bákém Yesu bágwót. Babhabherǎ ekerákap Mandem bábhák νε bhə. ¹³ Báyambi bárók ntá Anas, chi ngərə Káyfas. Káyfas abhak mũngo bachiäkap Mandem ndu mmiε enə. ¹⁴ Yi κε áchyé nyaka maníé ntá bo Israel βε, “Eri βε mmu amət ángú ěti bo mankem.”

Píta arem βε abhíkí riŋi Yesu

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Símun Píta νε nkoŋo Yesu achák béré koŋo Yesu. Ndü nkoŋo Yesu achák wu achí mmü ane mũngo bachiäkap áriŋi sayri, yí akoŋo Yesu kpát arək achwe amem senta mũngo bachiäkap. ¹⁶ Píta ate neŋi ndü nyü-εbhá. Eká nkoŋo achák wu, ane mũngo bachiäkap áriŋí apetnsem neŋi, arem kepi

ne ngwóŋ ane áchí anyũbhá. Asot ye Píta áchwé amem ne yi. ¹⁷ Ngwóŋ wu nɔ ábhàbheri nyũ-ebhá abhép Píta be, “Pú wɔ nkwo òchí nkoŋo mmũ-ne?” Píta akeme be, “Mnú ne yi.” ¹⁸ Mbáép áchí nyaka mpok yɔ. Èkà bakã betik abhen mũngo bachiãkap ne babhabheri ekerákap báfyé ngo ndu nntó bakiri, báté bághábheri mángwák nɔkɔ ngó wu. Píta nkwo arɔk ate ne bhɔ angwaka nɔkɔ ngo.

Mũngo bachiãkap Mandem are bhép Yesu menyin

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)

¹⁹ Mũngo bachiãkap abhép Yesu ãti bakoŋo bhi ne ãti menyin ebhen yi átɔŋ bho. ²⁰ Yesu akeme yi be, “Ndem menyin kponoroŋ ntá bo mankem. Ntɔŋ bo amem bekeré nenikímæet ne amem ekerákap mpoknkem ndũ mban ene bo Israel báchẽm are. Mbíkí rem yenyin bhésé bhésé.” ²¹ Ndak yí óbhép me menyin? Bép bo abhen bághókó menyin ebhen ndémé. Bép bó mángátí wɔ. Bárinji menyin ebhen ndémé. ²² Yesu árémé nókó nɔ, mbabheri ekerákap amot ane áchí aré téé, adep Yesu ne awó arem be, “Kwáé, enyu eyɔ ke órẽm kepí ntá mũngo bachiãkap Mandem-ε?” ²³ Yesu akeme yi be, “Mbák ndem enyin ené épú chak, ghatí me yɔ. Ke mbák ndem enyin ene echi chak, òdep me ndáká yí?” ²⁴ Afɔ ke Anas átó Yesu ne ngem amɔ ntá Káyfas, mũngo bachiãkap.

Píta apet rem be yi abhiki rinji Yesu

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Símun Píta abhæét nyaka téé, angwaka nɔkɔ ngo. Mbɔk bo abhen bachi are bábhép yi be, “Pú wɔ nkwo òchí nkoŋo ywi?” Píta ataja, arem be,

“Cháá, mpú ne yi” ²⁶ Mmǎ betok amət ane müngo bachiákap abhak aré. Atú mómayi ké Píta ákpóré nyaka. Yí wu abhép Píta be, “Pú ngǎ nyaka wə amem mónki ne yi?” ²⁷ Píta apet atañ. Témte wu, nném nkək akók kəkərókǎ.

Bárók ntá Páilet ne Yesu
(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Básót ye Yesu eket Káyfas betí beti bárək ndū senta góbhanə ne yi. Góbhanə abhak mmū Rom. Babhəǵ bo Israel kechwe ndu áchá góbhanə. Ebhé yap érəm nyaka bé mbák mmu Israel áchwé eket mmu ane apú mmu Israel, apú bhák pépép besí Mandem. Ndu báyan nyaka menyie Epǎ Nekiñi, bó keyan bébhak ne bakwap besí Mandem. ²⁹ Ekú Páilet afú amem senta ywi arək atemeri bhə nēfi, abhép bhə be, “Ntiki enyiñ mmū-ne aká?” ³⁰ Bákéme yi be, “Mbə mmū ne apú nkə bebú, mbú sébhíki twə fá ntá ye ne yi.” ³¹ Páilet aghati bhə be, “Sət ka yi be bə babhəñ mǎntán manyé yi békónə ebhé eyeka.” Bákéme Páilet be, “Ebhé ébhíki chye bhese betan bétán manyé mmu, kpát sénchye eyəñ be mangway yi.” ³² Efákári enyu eyə be enyiñ ene Yesu árémé nyaka ndu betəñ enyū newú yi ábhónə bégú emfu tetep.

³³ Páilet apet achwe amem áchá ywi. Abhiñi Yesu abhep yi be, “Wə ke óchí Mfə bo Israel?” ³⁴ Yesu akeme yí be, “Ndak ané óbhébhé me, áfu chi wəmbəñ anti ke bo báchák ké bág hátí wə wu ɛti ya?” ³⁵ Páilet akeme be, “Ókáy sí be nchí mmu Israel? Bǎ etək eye ne bǎbati bachiákap Mandem ke bákém wə batwə ntá ya ne wə. Mbəñ enyiñ ene ókú chi yi?” ³⁶ Yesu akeme yi be, “Kefə eka kébhíki fu

fá amik. Mbɔ kefo eka kéfu chi fá amik, mbɔ böbha mánú be báké kem me manchye ntá bo Israel. Ke, kefo eka kebhi ki fu ndũ mmiki ne.” ³⁷ Páilet abherp yi be, “Nɔ achí mfo?” Yesu akeme yi be, “Orem be menchi mfo. Eti eyɔ ke bábhé me, ne eti yɔ ke ntwɔ fá amik beghati bho tetep Mandem. Yéntiki mmũ ane ákòŋo tetep Mandem, áta batú béghok enyih ene mërèm.” ³⁸ Páilet abherp Yesu be, “Tetep chí yí?”

*Páilet akpót manyé be mángwáy Yesu
(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15)*

Páilet árém nókó nɔ, arɔ Yesu apet afú neŋi ntá bo Israel aghati bhɔ be, “Mbíkí ghɔ ebéptí enyih ene yi akɔ. ³⁹ Ke epih eyeka étɔŋ bé yéntiki mmíé, mpok Epá Nekihí, mbɔŋ berɔ mũkenɔŋ amɔt ane bãyan mandɔ yi andɔk. Bãyan mámféré Mfo bo Israel amɔ, yí ándókó?” ⁴⁰ Bápét babik be, “Puyé mmũ-ne, feré chí Barábas. Barábas achí nyaka ngébhé ntantaŋ.”

19

¹ Páilet achye ye eyɔŋ be mánsót Yesu manden ne ékpá. ² Batemé nenu básót böbatábhénok abhen báchí nsense, mání ntá bábay yi anti, barem be chi nta kefo. Básót nkú chu bafyé yi amɔet, barem be chí ayi nkú kefo. ³ Bábhó berɔŋ ntá yi máŋokɔ nɔkɔ yi be, “Acha mfo bo Israel, kenókó kéchí eke eta!” Ndu bárèm nɔ, manchye nɔkɔ yi nsáp besí. ⁴ Páilet apet arɔ áchá ywi afú neŋi ntá bo Israel arem be, “Ghok ka, nchí ntwɔ neŋi ne yi ntá yeka be mándihí bé mbíkí ghɔ ebéptí enyih ene yi ákú ené éyan be mángwáy yi.” ⁵ Yesu afú ye, arɔk ne ntá kefo nsense yɔ antí, ne nkú chú yɔ amɔet. Páilet

arem ntá yap be, “Yíñí mmü yweka nò!” ⁶ Bòbati bachiäkap ne babhaheři ekerákap bághó nókó yí, bábhò bebik mándeme nòkò be, “Dem mángó yi ndü ekotákátí! Mángó yi ndü ekotákátí!” Páílet arem ntá yap be, “Bě babhəŋ mänsət yi mángó ndü ekotákátí, mbíkí ghə ebéptí enyih ene yi ákú ene éyən mángwáy yi.” ⁷ Bo Israel, bákéme yi be, “Sébhəŋ ebhé, ne bekoŋo ebhé yə, abhəŋ bégu mbənyune ákú mməet yi Mmə Mandem.” ⁸ Páílet ághókó nókó beyəŋ ebhen, becháy bépét bekem yi becha. ⁹ Apet achwe amem áchá abhep Yesu be, “Etək ene ófú are chi ené?” Ke Yesu abhiki keme ye eyəŋ. ¹⁰ Páílet arem ye ntá yi be, “Ōpú keme me yě eyəŋ? Ōbhíkí riŋi be mbəŋ betəŋ berem be mándó wə mándə, ne mbák ndém be mángó wó ndü ekotákátí, bágò?” ¹¹ Yesu akeme yi be, “Mandem ke áchyé wə betəŋ. Mbə épú nó, mbə əbhəŋ betəŋ amfay ya fá? Nə ke echi be bebá mmu ane ákémé mé áchyé ntá ye, béchá ebhe.”

¹² Páílet ághókó nòkò nò, abho beyəŋ mbi beferə Yesu amə. Ke bo Israel bárók chí ambí bebik be, “Mbák óndó mmü-ne ándók, nó əpú mməere Mfə Rom! Mmu ane ərəm be áchí Mfə, chi mmü ane ánü ne Mfə Rom be ambak ndü mməet eyi!” ¹³ Páílet ághókó nókó beyəŋ ebhen, asət Yesu afú ne yi, achəkə ndü enək ntaŋá manyé, nebhet ane bábhiŋi ndu eyəŋ bo Israel bé Gabáta. Nó chi, nebhet batəy batay.

¹⁴ Egháká nókó nkárénká byo ne epay ndü nywəp enen bátəŋti mməet menyie Epə Nekiŋi, Páílet arem ntá bo Israel be, “Yíñí ka Mfə yweka ne!” ¹⁵ Bábhó bebik mándeme nòkò be, “Dě mángwáy yi! Dě

mängwáy! Dem mángó yi ndü ekotákátí!” Páílet arem be, “Ngó Mfɔ yweka ndü ekotákátí?” Bɔbati bachiäkap bákéme be, “Mfɔ amɔt ke sébhónó, ne chí Sísa.” ¹⁶ Páílet ásót ye Yesu achye ntá yap be mándək mángó yi ndü ekotákátí.

Bágó Yesu ndü ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

¹⁷ Básót ekotákátí ené bábhónó bego Yesu are báchyé yímbəŋ ámpókó. Apəkə kpát bárók bágháká ndü ebhak ené bábhìŋi bé Golgóta, nó chi “Nebhæet Enkónti.” ¹⁸ Aré, bágó Yesu ndü ekotákátí. Bágó bo báchák nkwə bati apay, yěntiki mmu wap ndü eyi ekotákátí, amɔt ebhe awónem Yesu, achák ebhe awəghə. ¹⁹ Páílet nkwə arem básíŋ enyíŋ ndü ebhókónək bábhát ndü ekotákátí, amfay ntí Yesu. Básíŋ amə ábhák be, “Yesu mmu Násáret, Mfɔ bo Israel.” ²⁰ Básíŋ amə achí nyaka ndü beyəŋ etək berat, ndü eyəŋ bo Israel, ne ndü eyəŋə Latin, ne ndü eyəŋó Grik. Ne nebhæet ane bágó Yesu ndü ekotákátí abhak kékwót ne etək egho. Ékú, beyä bo Israel bápáy basíŋi mə. ²¹ Bɔbati bachiäkap bárók ntá Páílet barem be, “Ŭké síŋ be, ‘Mfɔ bo Israel.’ Síŋ chí be, ‘Mmü-ne arem nyaka be achí Mfɔ bo Israel.’ ” ²² Páílet akeme be, “Enyíŋ ene nsíŋi nnán nsíŋ.”

²³ Batemé nenu bágó nókó Yesu ndü ekotákátí, básót nden eyi bákóre ndü baru anwi, yěntiki mmu wap asɔt ndu amɔt. Ke érap nkú amɔt. Nkú yə abhak ntənden nemɔt enen báyéme yěntiki neku eni béfú amfay bégháka amik, kekpəti yó yě ebhak.

²⁴ Ékə béré rem ne bati be, “Séké dakati nkú ane.

Sénguép chí ebháñá, séngó mmu ane ábhónó besot yó.” Éfákárí enyune be enyih ene Ekáti Mandem éréme émfú tetep. Nó chí, basih amen árèm be, “Básót nden aya bákóré. Báguép ebháñá bérinji mmu ane ábhónó básot nkú aya.”

²⁵ Batemé nenu báku nó. Nno Yesu abhak téé kékwót ne ekotákátí, ne manó máyi, María, ngoré Klopas, ne María mmó etok Mágdala. ²⁶ Yesu ághó nókó máyi ne nkonjo ane yi ákónó téé kékwót, arem ntá máyi be, “Mmá, ghó móywe nó!” ²⁷ Arem ye ntá nkonjo wu be, “Ghó máye nó!” Ne bebho ewak eyo nkonjo wu asot nno Yesu arak eket eyi ne yí.

Yesu agú ndü ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.44)

²⁸ Menyih ebhen menkem béfuéré nókó, Yesu arinji be betik ebhi memay. Ndu beku be enyih ene echi amem Ekáti Mandem émfú tetep, arem be, “Manyiep ákwak me.” ²⁹ Ejö mmém amen ánen echí nyaka are téé. Básót ekuchá fofok bágwót antí ntábhénok ene bábhini be haysop, bátáp ndü mmem má básá yi anyu. ³⁰ Yesu asók mmém má, arem be, “Betik ebha mémay.” Akéep emi, aró nepém eni nendok.

Báyém Yesu ambeápak ne nekəp

³¹ Nywop ntóntí bo Israel nékwáy. Beku ye bé erene ngú éké rəp amfay ekotákátí ndü nywəbhé neywəməet bo Israel, bárək babhep Páilet be ányché betañ mánsiéptí bekek ebhap, mámféré bhə ndü bekotakati. Nywop neywəməet enə nébhak nywop negho. ³² Ekú batemé nenu bárək, básiéptí bekek mmü mbi, básiéptí bekek anefú. ³³ Ke bágħáká nókó aməet Yesu, bágħó bé anáñ agu, bó

kesyεpti bekak ebhi. ³⁴ Ke ntemé nenu amot asot nekəŋ ayem Yesu ambeápak. Témte wu, manon ne manyiεp abho befu. ³⁵ Mmũ ane ághó nyaka ndu éfákári ké ágháti bhese ne enyih ene yi ářem echí tetεp. Aríní be árem chi tetεp be be nkwó mǎnsíkínti ne Yesu. ³⁶ Éfákári enyu eyə bé enyih ené echí amem Ekáti Mandem émfú tetεp. Nó chí, enyih ene básíní nyaka be, “Yě eghεp eyi émot bápú syεp.” ³⁷ Ne Ekáti Mandem εpet éřem ndũ nebhæet áchák be, “Chəŋ bo mámkpək yi ane báyéme.”

Bábhémε Yesu

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Lk 23.50-56)

³⁸ Etaré nókó, mmũ amot átwó. Aká nnyén be Joséf. Abhak mmũ etək Arimátia. Achí nyaka mmu ane ákəŋo Yesu. Acháy nyaka bo Israel ndu yi achi nkoŋo Yesu. Afuét arək ntá Páilet bhésé bhésé, anikmæet be Páilet andə yi ámféré mmæet Yesu ndũ ekotákátí. Páilet achye yi betan bekə nə. Joséf arək ye, afeεe mmæet Yesu ndũ ekotákátí. ³⁹ Nikədéməs mmu áróŋó nyaka beghə Yesu ne betí εwak émot, abhak nkwə ne Joséf. Yí, Nikədéməs arək ne babhé amen bábyək amæet ngu bé áké chəŋə. Babhé méré abhak nchóptí myrrh ne álos. Akway nyaka bebhak mbə kilo besa bepay nsem byo ndũ menwəp ebhi. ⁴⁰ Joséf ne Nikədéməs báfεεe Yesu ndũ ekotákátí, básót básyénden ne babhé amə aré, mánεp yi bekoŋo εpiŋ bo Israel. ⁴¹ Mónki áchi nyaka ndũ nebhæet ane bágó Yesu ndũ ekotákátí. Nnem nekə nébhák are enen bábhíki re bheme yě ngú amot amem. ⁴² Těndu nywəp εnə néchí nyaka chí nywəp enen bo Israel bákə ntonŋi béchwε ndũ nywəp neywěmæet εnap, ne mbənyune nnem εnə

nébhiki sap nyaka nekə, Joséf ne Nikodéməs bārək bábhéme Yesu are.

20

Yesu apɛtnsem ndü nepém

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ Nywəp neywəməet bo Israel néfúéré nókó, María mmə etək Mágdala afa ne neyinywəp arək ndü nnem Yesu. Aghó bé mǎnánj bábínjiri ntay enen nechi anyü nnem báferε. ² María afa ye arək ntiét ntiét ntá Símun Píta ne nkoŋo Yesu áchák ane Yesu ákónjó nyaka, arem be, “Báféré Yesu Acha ndü nnem ne sébhíkí ríŋi nebhuet ane bárovŋ bábhéré yi.” ³ Píta afú ye ne nkoŋo anefú wu, báfá, béré róŋ ndü nnem. ⁴ Báre rəŋ ntiéntiét, ke nkoŋo anefú wu ajet acha Píta. Ayambi aghaka ndü nnem. ⁵ Akuri amik. Asá nókó amík awu amem, aghó bebhók ésienden are ke ake chwe amem. ⁶ Símun Píta mmu ákòŋo yi ansem áchwóbhé nókó ndü nnem, afuét, arək amem, aghó bebhók ésienden ebhə are bhéré. ⁷ Aghó nden ane mánébhé nyaka ntí Yesu ne yə nkwo. Ne nden eyə ebhak aywi nebhuet kekúri nenep. ⁸ Ke nkoŋo anefú wu ane ayambi áchwóbhé ndü nnem achwe amem nkwo, aghó ne amík, anoko. ⁹ Kpáte mpok yə, bó bábhiki re jwi nyaka mmem ndü enyij ene Ekáti Mandem érémé bé Yesu abhəŋ bepetnsem ndü nepém. ¹⁰ Bakonjo Yesu bhə bápɛtnsem ndü beket ebhap.

Yesu abhesi ntá María ane etək Magdala

(Mt 28.9-10; Mk 16.9-11)

¹¹ Ke María ate nepaka nnem andi nəkə kebho, ne ené yí ábhúét beɗi, akuri amik, aghér amík

awu amem nnem. ¹² Aghó bǎángel Mandem bati apay chókó ne nden pépép amuet ndü nebhuet ane bábháré nyaka Yesu. Amot abhak ndü nebhuet ntí ywi achi nyaka. Achák ndü nebhuet bekak. ¹³ Bárém ntá María be, “Mmá, ðdi yi?” María akeme bhó be, “Chi ðti báfééré Acha bárǎn ne yi, ne mbíkí riñi ebhak ene bábháré yi.” ¹⁴ Arémé nókó nó, ayibhiri mmuet aghó Yesu téé, ke yi kerinji be chi yi. ¹⁵ Yesu arem ntá yi be, “Mma, ðdi yi? Jyàn agha?” Ndü María ákáysí bé chí mmu ane áyìnji nki, arem ntá yi be, “Eta, mbák ófééré yi, ghatí mé ebhak ene óbháré yi bé ndók nsot yí.” ¹⁶ Yesu arem be, “María!” María ayibhiri mmuet arem ndü eyǎn bo Israel be, “Rabóni!” [Nǎ chí “Ntǎn”]. ¹⁷ Yesu arem ntá yi be, “Kékem me, mbǎnyune mbíkí re rǎn amfay ntá Etaya. Ke dók ntá bǎmaya ghatí bhó bé mǎpetnsem ntá Etaya, ne etayeka. Ntá Mandem awa, ne Mandem ayweka.” ¹⁸ María mmǎ etǎk Mágdala arǎk aghati bakoño Yesu be, “Ngǎ Yesu Acha.” Ne aghati bhó menyinj ebhen Yesu aghati yi.

Yesu abhesi ntá bakoño bhi

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)

¹⁹ Egháká nókó beku ndü nkúbhé nywǎbhé neywǎmmuet enǎ, bakoño Yesu bábhak amem eket émǎt ne babhinywǎp femfé ndu báchay bǎbati bo Israel. Yesu arǎk ate bǎ besí, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.” ²⁰ Arém nókó nǎ, atǎn bǎ amǎ yi ne mbeápak eyi. Bakoño abhi bájwí ne manák ndu bághó Yesu Acha. ²¹ Yesu apét arem be, “Kpák ámbák ne bhe! Nkúbhé mbǎ enyǎ Etaya átó me, ke nchí tó be.” ²² Yesu árémé nókó nó, afép bhó éyú, arem be, “Dǎ ka Efónó Bedyere ámbák ne

bhe. ²³ Mbák mǎmfónórí mmu bebú ebhi, Mandem nkwo áfonori yi. Mbák bábhíki fonori bebú mmu, béròp yi anti.”

Tómás arem be mbák yi akhíkí ghò Yesu amík apú noko

²⁴ Nkono Yesu amot ndü abhen bati byo ne apay, ane áká nnyén be Tomás, nò chí efák, apú nyaka ne bati, mpok Yesu átwó. ²⁵ Tomás átémérí nókó bhò, béré ghati yi be, “Séghò Yesu Acha.” Ke yi akeme bhò be, “Kpáte ngó ne amík bebhé-mpi yí amò, ntak bhó ne senòh awò, mbát awó ndü tambe ywi mpú noko.”

²⁶ Èfùéré nókó manywòp ánen, bakoño Yesu bápét babhak anywòp ndü ebhuet amot. Tomás abhak ne bhò. Babhinywòp ábhák femfé, Yé nò, Yesu atwó, ate nenti enap, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.” ²⁷ Arem ye ntá Tomás be, “Tók berìh ebhen bechi ndu amó ya ne kenòhámò eke ghò. Sá awó fá ndü tambe wa. Képerè makati. Bák mmu ane ándòko!” ²⁸ Tomás akeme yí be, “Acha ne Mandem awa!” ²⁹ Yesu arem ntá yi be, “Ònókó mbonyune óghó me ne amík? Èrì echa ntá bo abhen mánòko yèndu bábhíkí ghó ne amík.”

Nti ane Jñn ásìhí ekáti-ne

³⁰ Yesu akw nyaka beyá menyìhí maknkay béchák besí bakoño bhi, ebhén bábhíkí sìn amem ekáti ene. ³¹ Básìh menyìh ebhen béchí amem ekáti ene be menkwak be mánókó be Yesu ke achi Mpepe Mandem afyé nyaka barièp be àtò, Mmò Mandem. Ne bé ndü mánókó yí, mǎmbónh nepém ndü nnyén eni.

21

Yesu abhesi ntá bakoŋo bhi

¹ Etáré nókó, Yesu apet atónj mmæet ntá bakoŋo bhi. Ndəŋ yə, ebhák chi nepaka Manyu Tibérias. * Séngó enyü yi atəŋ nyaka mmæet ntá yap. ² Símun Píta ne Tòmás ane bábhìŋi be efák, ne Natániel ane áfú Kána atú Gálili, ne bə Sebedi bati apay, ne bakoŋo Yesu báchák bati apay bachi nyaka ndü nebhæet amət. ³ Símun Píta arem be, “Mě̀rəŋ anyén ne ási.” Bakoŋo Yesu báchák bárém be, “Sérəŋ ne wə.” Bó bárók básót áchwí, béré gháp anyén amem áchwí wu beti menkem ndu bekem nsi, ke yěnyin bóke kém.

⁴ Ndu mbanj ákàŋari, Yesu ate nepakányén. Yě nə, bakoŋo bhi kerinji be chi yi. ⁵ Yesu arem ntá yap be, “Bəbha, bəkem nsi?” Bákéme yi be, “Æ.” ⁶ Aghati bhə be, “Gəép ká asi ebhe awónem áchwí, chəŋ mánkém nsi.” Bágəép asi ebhe awónem. Beyä nsi ekwen, kpát échá bhó beyä beyä nkáp ebhi. ⁷ Nkoŋo ane Yesu ákójó nyaka arem ntá Píta be, “Chi Acha!” Píta ághókó nókó be chi Yesu Acha, asət nden ayi afyé amæet, adók, akwen amem manyu. Aféré nyaka yə amæet ndu beku betik. ⁸ Ke bakoŋo abhen bárovhé amem áchwí béré nok bekoŋo yi angəkonyén, mánja nəkə beyä nkáp ane ajwi nə ne nsi. Nebhæet ane báfú bérəŋ angəkonyén ke sap. Abhak mbə bayat besa betay.

⁹ Bákó nókó ebhi baghə ngo ane bábháyti ne bakiri. Nsi ebhak are. Bret nkwo abhak are. ¹⁰ Yesu arem be, “Twó ká, ne mbək nsi eyə nó bákémé.”

* **21:1** Nkúbhé Manyu Gálili ke bábhìŋi nyaka bé Manyu Tibérias.

11 Píta arək ndu áchwí, aya beyä nkáp, akó ebhi ne wu. Ajwí ne nsi egho ebhak besa tándrámət nsem byo ne éráτ. Ke yěndu nsi eyo éyá nó, ási kedakati. 12 Yesu arem ntá yap be, “Twó nyié ká nenyié.” Ke yě nkoŋo amət kemə bebher yi be, “Ochí agha?” Báriní be chí Yesu Acha. 13 Yesu asət brét achye bhə. Akə enyumət ne nsi. 14 Ndəŋ ayə abhak ane ajwi erat ené Yesu átəŋó mməet ntá bakoŋo bhi, bebho ndū mpok ane yi ápérénsəm ndū nepém.

Yesu aya Píta aməet

15 Mányie nókó nenyié, Yesu arem ntá Símun Píta be, “Símun, mmə Jñn, əkəŋ me əchá menyiŋ ebhen-ε?” Símun akeme be, “Eε, Acha, əriní bé nkəŋ wə.” Yesu arem be, “Ne bəbághəmə́n aya.” 16 Béjwí ndəŋ epay, Yesu arem be, “Símun, mmə Jñn, əkəŋ me?” Símun akeme be, “Eε, Acha, əriní bé nkəŋ wə.” Yesu arem be, “Babheri nəkə bəghəmə́n aya.” 17 Béjwí ndəŋ éráτ, Yesu arem be, “Símun, mmə Jñn, əkəŋ me?” Píta abé nti mbənyune Yesu ábher yi enyiŋ εε émət ndəŋ éráτ. Ekə, aghati Yesu be, “Acha, əriní yěntiki enyiŋ, əriní bé nkəŋ wə.” Yesu arem be, “Ne bəghəmə́n aya. 18 Tetəter, mpok óchí esakámu, əre gwót mməet, óndək yěntiki ebhak ené ókəŋó. Ke mpok ókəkó, chəŋ óŋjoŋ ámə amfay, mmu achák amfyε wó nden aməet, ansət wə andək ebhak ene óbhíki kəŋ berəŋ.” 19 Yesu arem nó betəŋ enyū newú enen Píta ábhəŋó bégu ndu bechye Mandem kenókó. Yesu arem ye ntá Píta be, “Koŋó mé.”

Yesu ne nkoŋo ywi achak

20 Píta ayibhiri mmæet aghó nkoño anε Yesu ákónó ndu ákòño bhó ansem. Nkoño wu ke ághókó nyaka amæet Yesu mpok mányìè nenyíé, ne yí wu ke ábhébhé nyaka Yesu bε, “Acha, agha áti chøn wó?” 21 Píta ághó nókó yi, abhep Yesu bε, “Acha, ná ne anε?” 22 Yesu arem bε, “Mbák mǎyay bε yi wu ambak nepém te mpetnsem, eyo éyíní wó ná? Koño mé!” 23 Enyiy enε Yesu árémé, étáká nenti bõnkwo bε nkoño Yesu wu abhíkí bhøn bégú. Ke, sayri sayri, Yesu abhíkí ghati nyaka Píta bε Jñn apu gú. Are m chi bε, “Mbák mǎyán bε yi áké gú té mpetnsem, eyo éyíní wó ná?”

24 Nkoño Yesu wu ke ághàti bhese menyiy ebhen, ne yi ke ásíní bhø amik. Ne séríní bε enyiy enε yí árèm echì tetep.

Ngwénti kɛpi

25 Yesu akε nyaka beyǎ menyiy bechak. Mbø básín bó menkem amik émøt émøt, nkáysí bε mbε mmik nkem ajwí ne bekáti, kpáte mbøk andøp.

Ekáti Nku Nkɔ

New Testament in Kenyang (CM:ken:Kenyang)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenyang

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
0a400be4-2dfe-565d-bdea-5f3d59d48520